



DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Nr. 29

Balandžio-April 13, 1959

Cleveland, Ohio

Lietuvos naujienų atranka

Vilniaus filmų studijos darbai

Nauji filmai, bet sena, praeitį niekinanti
propaganda.

Balandžio 3 dieną pasibai-
gė Gudijos, Estijos, Latvi-
jos ir Lietuvos naujų kino
filmų konkursas, ir pirmoji
vieta tapo pripažinta lietu-
viškajam filmui "Adomas
nori būti žmogum".

Komisijos sprendimas ne-
rėra staigmena, nes jau po
pirmųjų uždary parodymų
mačiusieji atsiliepė apie fil-
mą labai entuziastingai,
tvirtindami, jog meniniu ir
techniniu požiūriu filmas
esąs labai gerai pavykęs ir
su juo būsia negėda betkur
pasirodyti. Esą, tai ne "Til-
tas", kuris pernai šen ten
ir Amerikoje buvo parody-
tas.

Šis filmas gamintas pa-
gal V. Sirijos Giros romaną
"Buenos Aires". Romanas
toli ne aukštos kokybės, ir
veiksmas jame vyksta ne
Argentinoje, ne Buenos Ai-
res mieste, o Kaune, prieš-
kariniais laikais. Su Buenos
Aires turinys tiek turi
bendra, kad pasakojama
apie klastingo emigracijos
biuro veiklą, apie jaunų
merginų viliojimą emigruo-
ti neva į Buenos Aires. Ro-
mano autoriaus padėta ne-
maža pastangų piltelti pa-
mazgų priešbolševikiniams
laikams Lietuvoje. Filma
gaminant, pakeistas ne tik
vardas (vietoj netikusio pa-
sirinkus dar netikėsnį), bet
pakeistas ir turinys. Sako,
iš V. Sirijos Giros romano
ten likę vos apie pora nuo-
šimčių... Tuo tarpu neži-
nia, ar tie paliktieji nuošim-
čiai kaip tik buvo geresnie-
ji.

Filmą režisavo (ir turinį
keitė) V. Žalakevičius, apie
kurį ir sakoma, jog tai esan-
ti tikra filmų režisūros
žvaigždė. Jam padėjo V.
Blėdis. Operatorius A. Moc-
kus. Kompozitorius — E.

Balsys. Dailininkas — Ni-
čius. Aktorių tarpe — J.
Miltinis, kuris irgi daug pa-
dėjęs filmui gerai pagamin-
ti. Spėjama, kad bus bando-
ma šį filmą rodyti Vaka-
ruose.

Ta pačia proga konkurse
buvo parodyti dar du šią
žiema baigti Vilniaus studi-
jos filmai: "Julius Janonis"
ir "Kalakutai". Apie pirmą-
jį iš šių dviejų mačiusieji
atsiliepia patenkinamai
(kalbant apie atlikimą, ne
apie politinę pusę), o apie
Griciaus "Kalakutus" tie-
siog sako, kad išėjo "super-
šlamštas": befilmuojant bu-
vusi sugadinta ir taip jau
nejuokinga komedija. Ne-
paisant to, "Kalakutai" ne
tik jau rodomi publikai Lie-
tuvos, bet rengiasi įkalbėti
rusiškai ir rodyti Maskvoj.

GARSEJA PABALTIJOS
BENDRAVIMO
TRADICIJA

Ne tik Vakaruose, bet ir
anoj pusėj geležinės uždan-
gos "Pabaltijo sąjunga" tu-
ri tam tikro populiarumo.
Sporto, mokslo, net ūkio sri-
tyse dažnai rengiamos kon-
ferencijos ar rungtynės tik
tarp šių trijų kraštų atski-
rai. Šių kraštų bendrumo
neginčija nei Maskva.

Šie, 1959 metai yra pa-
skelbti Čekoslovakijos ir
Pabaltijo (žinoma, "tarybi-
nių respublikų") draugys-
tės metais. Kaip ten bebū-
tu, Prahos spaudoje šiuo
metu daug rašo apie Estiją,
Latviją ir ypač apie Lietu-
va. Sporto žurnale neseniai
pasirodė straipsnis apie pa-
sišvėmėjusius lietuvius spor-
tininkus, kituose laikraš-
čiuose toki straipsniai kaip
"Gintaro pakrantė" (su ke-
turiomis spalvotomis A.

Žmuidzinavičiaus Lietuvos
pajūrio peizažų reprodukcij-
smis), "Vėtra kopose",
"Miestas prie Neries upės"
(apie Lietuvos sostinę) ir
t.t. Straipsnių serijos vadi-
namos "Trys seserys".

KOMPOZITORIUI
S. VAINIŪNUI 50 METŲ

Balandžio 2 d. komposito-
rius ir pianistas Stasys Vai-
niūnas susilaukė 50 metų
amžiaus. Sekmadienį, balan-
džio 5 d. Vilniaus filharmo-
nijos salėje sukačėiai pami-
nėti buvo specialus koncer-
tas, kuris buvo perduotas
radijo ir televizijos progra-
mose.

• JAV aeronautikos ir
Erdvės Administracija laik-
raštininkams pristatė 7
"Merkuro astronautus", iš
kurių vienas po dviejų me-
tų bus pirmasis keleivis į
erdvę. Gondola su žmogumi
bus iššauta į erdvę Atlas
raketos pagalba.

KAIP VEIKIA STRATEGINĖ ORO KOMANDA

Per dvidešimt sekundžių gali pradėti puolimą

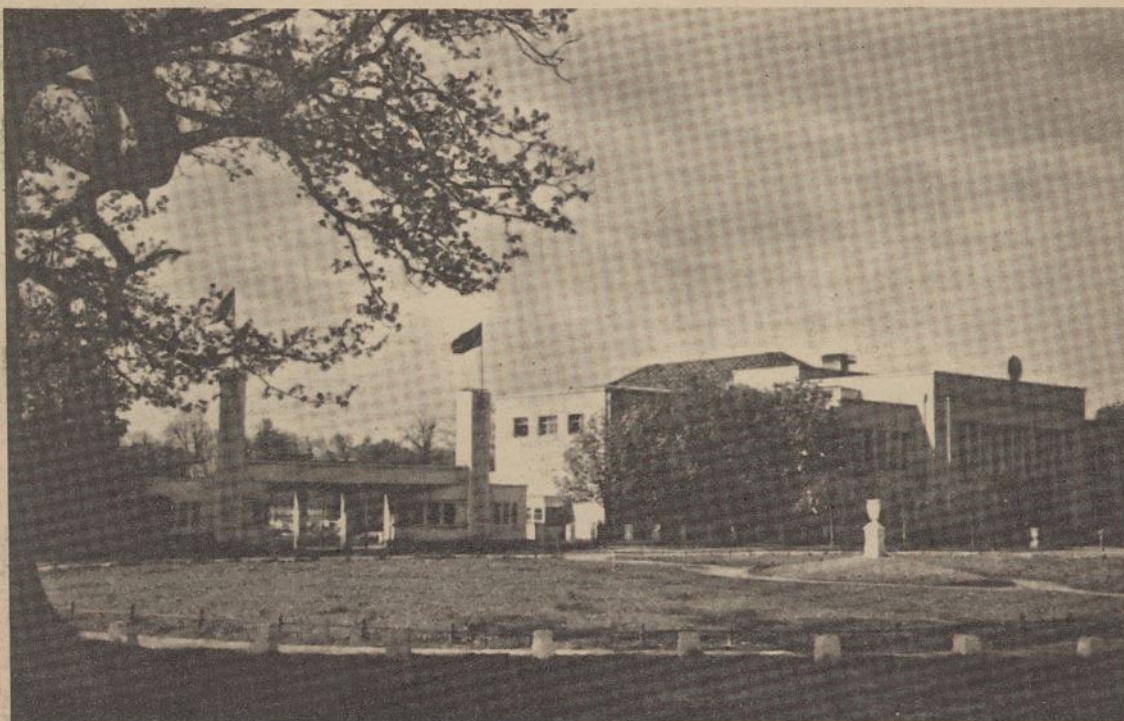
Iš požemio Strateginės Oro Komandos (SAC) štabo
yra diriguojama ta JAV karinių pajėgų dalis, kurios už-
davinys taikos metu išreikiškiamas žodžiu "atgrasinti", o
karo metu — "sunaikinti". Jos ginklas — vandenilio
bomba. Šiandieną ta misija garantuojama už garsą grei-
tesniais lėktuvais. Po kelerių metų lėktuvus pakeis tarp-
kontinentinės raketos. Ir jos bus diriguojamos iš požemi-
nio štabo Omahoje.

Čia pateikiame įspūdžių ištrauką laikraštininko
Claus Jacobi, kuriam Baltieji Rūmai buvo leidę amerikinės
atominių bombonesių flotilijos štabe apsilankyti.

Už dvylikos mylių į pie-
tus nuo Omahos yra Offut
aviacijos bazė, kurioje įsi-
kūręs Strateginės Oro Ko-
mandos štabas. Jame, 15
metų po žemės, stovi rau-
donas telefonas, per kurį X-
dieną bus duotas įsakymas
sunaikinti komunistinio pa-
saulio karinį potencialą.
SAC ženklas — geležinis
kumštis, laiko aukštai debe-
syse iškeltą palmės šakelę ir
drauge svaidas žaibus.
Amerikinio sugniaužto
kumščio viršininkas vadinasi
generolas Thomas S. Po-
wer — lietuviškai: genero-
las "Jėga".

Nei sovietinio elito para-
duose Maskvos aerodrome,
nei JAV armijos raketų po-
ligone Cape Canaveral man
neteko matyti taip tiksliai
dirbančio karinio aparato,
kaip Omahoje, kur žmogaus
galvojimą pavaduoja maši-
nė, iš kur lygiai po dvide-
šimties sekundžių gali bū-
ti pradėta pulti Sovietų Są-
junga, ir to puolimo metu
išmestas bombų krūvis, ku-
rio detonacijos galia būtų
2000 kartų didesnė iš visus
II Pas. karo sproginus drauge.

Jau plačiapečiai sargybi-
niai prie įvažiavimo vartų
išsiskiria iš kitų JAV avia-
cijos dalinių ne tik rūpes-
tingai atrinktu inteligenci-
jos laipsniu, bet ir apvalio-
mis beretėmis ant galvų.
Įprastinis Coltas prie šlaunų
pakeistas efektingesnio ka-
libro ginklu. Baltųjų Rūmų



Nepriklausomos Lietuvos laikais Kaune pastatytieji Kūno Kultūros Rūmai ir šian-
dien tarnauja sporto reikálams: juose yra Kūno Kultūros Institutas.

KAS KALTAS DĖL BERLYNO PADĖTIES?

Berlynas yra pasidaręs tikru pasaulio skauduliu.-
Rooseveltas negalvojo kas bus po karo. - Ar
naujos derybos duos kokių viltį berlyniečiams?

Ateinantį mėnesį Ženevo-
je susitiks keturi užsienių
reikalų ministrai Berlyno
problemai aptarti ir, jei vis-
kas gerai seksis, vasarą su-
sirinks keturi didieji: Ei-
senhoweris, Macmillanas,
de Gaulle ir Chruščiovas.

Be abejonės Berlynas yra
pasidaręs tikru pasaulio
skauduliu. Ir ne nuo šian-
dien į jį nukreiptas visų dė-
mesys. Pavojingiausia yra
ne tai, kad Berlynas yra pa-
dalintas tarp keturių, bet
kad jo dalis yra lyg kokia

sala komunistų valdomoje
teritorijoje, kuriai nuolat
grasinama nutraukti ryšius
su laisvuuoju pasauliu.

Kas kaltas dėl tos padė-
ties?

Ji susikūrė 1945 m. vasa-
rio mėnesį Jaltoje. Mirštąs
Rooseveltas, gaivindamasis
kaukazišku šampanu ir pra-
leisdamas ilgas valandas
Stalino draugystėje, svajo-
jo, kaip kadaise Wilsonas,
apie pasaulinę respubliką,
kuri būtų Jungtinių Tautų
valdoma, tuo tarpu kai Sta-
linas tegalvojo tik apie sa-

vo imperiją. Ir nežiūrint
Churchillio priešinimosi, ku-
ris nežinojo visų Roosevelt-
to-Stalino susitarimo pa-
slapčių, amerikiečiai leido
rusų gaujoms pasiekti Elbę.
"Winston yra įkyrus", sa-
kė Rooseveltas, su savo idė-
ja pulti per Balkanus. Jis
perdaug galvojo, kas bus po
karo". Rooseveltas apie tai
negalvojo ir po dviejų mė-
nesių mirė. Bet štai dabar
jau keturiolika metų pasa-
lis negali ramiai miegoti ir
turi daug nemalonumų.

Pradžioje viskas ėjo ge-
rai, kaip Rooseveltas buvo
numatęs. Rusai užėmė Ber-
lyną be didelių sunkumų.
140 sovietų divizijų, palai-
komos milžiniškos artileri-
jos ugnies, spaudė 193 vo-
kiečių divizijas. Pagal Jal-
tos susitarimą 80 amerikie-
čių divizijų sulėtino savo
žygį link Elbės, laukdamos
rusų, kurie, apėję Berlyną,
susitiko su pirmaisiais ame-
rikiečių daliniais, kad su-
vaindinus keletą istorinių
fraternizacijos scenų.

Berlynas, išdidžiai gyve-
nęs penkerius metus, buvo
pasmerktas mirti. Bet dar
reikėjo 17 dienų, kad lėktu-
vai ir tankai nustotų jį
bombarduoti. Šis gražus su
5 milijonais gyventojų mies-
tas greit buvo paverstas
tikrais kapais. Niekas nebe-
galėjo sulaikyti 10,000 so-
vietų tankų ir vieną rytą
vokiečiai iš Hamburgo ra-
dijo stoties išgirdo: "Vakar,
balandžio 30 d. 3 val. po pie-
tų Berlyne, kovos lauke,
mirė mūsų fiureris Adolfas
Hitleris". Gi kitą dieną po
miesto griuvėsius važinėję
sovietų tankai per garsia-
kalbius skelbė įregistruotą
gen. Weidling kalbą: "Fiur-
eris, kuriam buvome prie-
siekę ištikimybę, mus aplei-
do. Aš įsakau sustabdyti
kautynes".

(Nukelta į 2 psl.)

Naujausios žinios

• Vakarų sąjungininkai
vis dar nepajėgia susitarti,
kaip reikės laikytis viršūnių
konferencijoje. Skilimą ke-
lia nevienodos pažiūros ir
Chruščiovo intencijas. Bri-
tai tiki, kad rusai nori baig-
ti šaltąjį karą. Vokiečiai ir
prancūzai mano, kad Chruš-
čiovas siekia iš Vakarų iš-
gauti reikšmingų nuolaidų,
pats nieko neduodamas.
JAV pozicija nėra aiški,
klaidžiojanti tarp britų ir
vokiečių-prancūzų pažiūrų.
Tebesant nuomonių skirtu-
mui dėl Chruščiovo intenci-
jų, negalima susitarti dėl
vieningos laikysenos.

• Kinijos komunistai dar
nepajėgė užgniaužti sukili-
mo Tibete. Sukilėliams, kaip
Peipingo radijas paskelbė,
padeda pačios Kinijos "an-
tikomunistiniai elementai".

• Kubos premjeras Cas-
tro šią savaitę lankysis Wa-
shingtone, kur susitiks su
viceprez. Nixonu. Castro į
Washingtoną atsigabens vi-
są eilę Kubos ūkio ir finan-

sų specialistų ir prašys eko-
nominės JAV pagalbos.

• Anglai stato atominį
povandeninį prekybinį lai-
vą 50.000 tonų, kuris pala-
ikys ryšį tarp Anglijos ir
Kanados. Laivas bus baig-
tas statyti 1967 metais.

(Nukelta į 2 psl.)

Jaunųjų dainininkų konkurso
dalyviai...

Į jaunųjų dainininkų konkursą įsijungė Irena Proto-
sevičiūtė, iš Baltimorės, dainavimo mokslą einanti Pea-
body Konservatorijoje ir pas privačius tos srities moky-
tojus.

Konkurso koncertas įvyksta gegužės 2 d., Clevelande.
Į jį visi Dirvos skaitytojai prašom ruoštis. Tokio įdomumo
koncerto dar niekur nėra buvę. Juk tai pasirodys pajė-
giausios mūsų jaunosios jėgos.



DIRVA

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit). 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balyš Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balyš Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Papiėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Veiksniai juda...

Washingtonė lankėsi Pavergtųjų Tautų Seimo (PETS) delegacija. Stengėsi patarti politikos vadovams, kaip laikytis derybose dėl Berlyno.

Delegacijai pirmininkavo V. Sidzikauskas, tuo metu pavadavęs PETS pirmininką. V. Sidzikauskas yra lietuvių komiteto ir lietuvių delegacijos PETS pirmininkas.

Po kelių dienų Washingtonan vyko A. Trimakas. Stengėsi patarti politikos vadovams, kaip laikytis derybose dėl Berlyno. A. Trimakas yra lietuvių komiteto ir lietuvių delegacijos PETS sekretorius.

Apie vizitų ir patarimų pasiekimą įtaką žinių dar nėra. Bet PETS sluoksniuose girdėti nepasitenkimas. Esą, lietuvių delegacija vedanti dvilypį lošimą. Lietuvių delegacijos pirmininkas vadovauja visų tautų delegacijos bendriems žygiams, o sekretorius veikia separatistškai, gal net ne taip, kaip visų sutarta...

Nepatenkintieji, žinoma, nežino, kad A. Trimako asmeny šiuo atveju reikėjo matyti ne lietuvių delegacijos sekretorių, o Vliko pirmininką. Jie nepagalvojo, kad delegacijos pirmininkas ne visada gali "sudrausminti" savo sekretorių, kadan-

gi, kai tas užsideda Vliko pirmininko kepurę, tai delegacijos pirmininkas jau nebe pirmininkas, o tik paprastas Vliko narys...

Be to, kiti gal ir to nežino, kad Vlikas lietuvių visuomenėje tik kitus gali kaltinti už "separatinę veiklą ir vienybės ardymą", bet pats tuo nepakaltinamas...

O Kanadoj, matydamas tų dviejų veiksmų tokį veiklumą, p. Kardelis iškirto balandinį pokštą. Balandžio 1 dienos Nepriklausomoj Lietuvoj pirmam puslapy, pačioj aukščiausioj vietoj, išspausdino niekieno nepasirašytą atsišaukimą: "Tautiečiai, žinokim savo galią!"

Sako: mūsų jėga mūsų pačių rankose ir niekas geriau jos už mus pačius nepanaudos, todėl — rašykim laiškus Trimakui ir Sidzikauskui (t. y. Vlikui ir Liet. Komitetui), tegu išreikalaus, kad Lietuvos klausimas būtų "įneštas" didžiųjų konferencijos dienotvarkėn ir kad Karaliaučius būtų grąžintas "Lietuvai, nors ir sovietinei!"

Laiškai, jei kas atsišaukimo datos nepastebėjęs ir parašytų, būtų jau pavėluoti, bet vistiek — "kas taip juokauja, vėlnui tas tarnauja"...

GAVOME 252 NAUJUS SKAITYTOJUS

Dar būtina reikia 248

Daug kas mums rašo, kad Dirva pastaraisiais metais labai toli pažengė ir pralenkė kitus lietuviškus laikraščius. Žinoma, tokius atsiliepimus malonu skaityti leidėjams ir redaktoriams, bet reikia ir rūpintis, kad dar daugiau būtų padaryta. O be naujų skaitytojų sutelkimo tai nepadarysi. Tat ateikit mums į talką, nes vieni nepajėgiame šios klišės nugalėti.

Jei tik išgalit, užsakykit Dirvą savo artimiesiems kaip šventinę, vardadienio ar gimtadienio dovaną. O jei turit kaimynų, kurie dar Dirvos neskaito, bet skaityti galėtų, atsiųskit mums jų adresus. Jiems Dirvą pasiūsim susipažinti. Tegul patys įsitikina ir apsisprendžia, ar galės ateity be Dirvos išsiversti. 500 naujų skaitytojų vajų vykdydami Dirvą metams duodame už \$6.00.

Siųsdami naujo ar rekomenduojamo skaitytojo adresą naudokitės šia atkarpa, ją atitinkamai užpildę:

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)



Roosevelto su Stalino Jaltos susitarimu, amerikiečiai sustojo prie Elbės, laukdami rusų ir leisdami jiems vieniems užimti Berlyną.

Kas kaltas dėl Berlyno padėties?

(Atkelta iš 1 psl.)

Ir ko tankai nesugebėjo, garsiakalbiai padarė. Karas Berlyne buvo baigtas.

Rusai vieni mieste pasiliko 2 mėnesius. Pradžioje jie įdomavosi laikrodžiais, fabrikų įrengimais, kuriuos tuoju pasiskubino išgabenti, ir moterimis. Liepos 4 d. į Berlyną įžengė amerikiečiai.

Pirmieji metai Berlynui buvo sunkūs. Ypač daug žmonių mirė nuo šalčio ir bado 1946-47 metų šalta žiema. Cigaretė buvo viena iš pastoviausių valiutų. Už vieną cigaretę galima buvo įeiti į kiną, bet reikėjo 10, kad gauti duonos.

Rusai, kurie pirmieji berlyniečiams davė batus, liko įsistinti 1946 m. spalio mėn. rinkimų rezultatais. Komunistai surinko tik 20% balsų. Kitą dieną 400 vokiečių mokslininkų, visi raketų ir elektroninių aparatų specialistai, su šeimomis buvo išgabenti į Rusiją. Tai buvo pirmieji pionieriai, kurie paleido sovietišką sputniką.

Pirmuosius metus Berlynas buvo valdomas pagal Roosevelto norą. Jis buvo padalintas į keturias zonas ir valdomas keturių sąjungininkų kontrolės komisijos. Bet vieną dieną diskusijose pasigirdo nemalonūs žodis "veto". Sovietai jį pakartojo keletą kartų, ir pagaliau maršalas Sokolovskis apleidė komisiją, užtrenkdamas duris. Liko dar komendantūra, kur posėdžiaudavo keturi kariniai gubernatoriai. 1948 m. birželio 16 d. 8 val. vakare jie susitiko susitarti dėl pinigų keitimo Berlyne, kad tuo padarius galą juodajai rinkai. Bet susitarti buvo sunku. Rusai norėjo užblokuoti visas sąskaitas, vakariečiai priešinosi.

— Atsiprašau, — staiga vidurnaktį tarė atsistodamas amerikietis generolas, — man skauda viduriai...

— Man taip pat, — sušuko rusas, — bet aš esu čia. Jūsų laikysena įžeidžianti, ir aš čia daugiau neįkelsiu kojos, kol nesulauksiu atsiprašymo.

Po šių žodžių rusai paliko salę. Tai buvo pirmasis blokados skambutis. Tuoju rusai sąjungininkus įspėjo, kad jie pradės remontuoti Rothenburgo užtvanką, re-

guliuojančią vandens kelius į Berlyną. Jie taip pat pradėjo "remontuoti" geležinkelio liniją, einančią iš Hannoverio į Vakarų Berlyną, uždarė "dėl remonto" Magdeburgo autostradą. Berlynas pasidarė sala, atskirta nuo laisvojo pasaulio.

Stalinas galvojo, kad vakariečiai bus priversti palikti miestą. Juk jie nebeturės ir nebegalės duoti žmonėms pieno, daržovių, duonos... Vakarų Berlynas skendo tamsoje, nutraukus elektrą.

Tačiau rusai nieko nežinojo apie gen. Clay lėktuvus, kurie tarp Vakarų Vokietijos ir Berlyno nutiesė orinį tiltą. Kas minutę naujas bombonešis, nusileisdamas Berlyne, buvo pilnas medaus, cukraus, miltų, šokolado, bulvių... Net anglis buvo gabenamos lėktuvais. Jie skrido trimis oriniais koridoriais iš Frankfurt, Hannoverio ir Hamburgo.

Pradžioj rusai šypsojosi tikėdamiesi, kad šis tiltas neatlaikys. Bet sąjungininkai laikėsi. Tada rusai pradėjo kitą puolimą. 1948 m. rugsėjo 6 d. vokiečiai komunistai užpuolė miesto savivaldybės rūmus, esančius rytų zonoje. Miesto taryba, kurioj iš 120 atstovų buvo 94 nekomunistai, buvo išvaikyta, vakariečiai karininkai suimti. Lapkričio 30 d. ta pati minia neleidė nekomunistams atstovams posėdžiauti. Tokiu būdu prasi-dėjo skilimas ir atsirado Berlynas koki šandien matome, su dviem savivaldybėmis.

Supratę, kad blokada nieko neduos, rusai ją palengvina nuėmė. Pradžioj grąžino elektrą, paskui buvo atidaryta "pataisyta" geležinkelio linija ir vėliau autostrada. Ir abu generolai, kuriems, "skaudėjo viduriai" susitikę su stikliukais rankose susitakė. Gen. Clay išskrido į Washingtoną, veždamasis kišenėje sąskaitą pusei bilijono dolerių...

Visi šypsojosi, tačiau skilimas pasiliko gilus. Geležinė uždanga, Churchillio duotas pavadinimas, skyrė du Berlynus, dvi Vokietijas, du pasaulius. Tramvajai nebevaikščiojo ir telefono laidai



STUDENTAS RAŠO DĖL MUZIEJŲ ATKŪRIMO IR JAUNIMO NAMŲ REIKALINGUMO

Neseniai Dirvoje (Nr. 26, 1959. IV. 2) skaičiau Clevelando Kun. Birutės ir Lietuvių Veteranų Sąjungos Ramovės atsišaukimą į Clevelando lietuvių, kuriame pastarosios organizacijos "nutarė įsteigti Laisvės Kovų Muziejų ir atkurti žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklą" Chicagoje. Muziejus ir paminklo reikalingumas buvo labai aiškiai ir jautriai aprašytas, būtent, "kad išeivijoje neužgestų Tėvynės meilės ugnis".

Leiskite man, gimusiam Lietuvoje ir išaugusiam vargingoje tremtyje, dabar tebestudijuojančiam, pasisakyti mano, o gal ir daugelio jaunuolių nuomonę.

J. A. Valstybėse mes turime daugelį visokiausių lie-

buvo nutraukti, visur pridėjo sargybų bokštų ir spygliuotų vielių užtvartų. Tik požeminis traukinys dar jungė abu Berlynus, nes jis rusams tai buvo reikalingas. Vakarų Berlyne jie buvo susisukę šnipinėjimo lizdą ir vien tik 1950-51 m. iš Vakarų Berlyno paslaptin-gai buvo pagrobta 3,000 asmenų.

Tokia padėtis ilgai testis negalėjo. 1953 m. birželio 17 d. skaudulys sprogo. Darbininkai, kurie dirbo prie atstatymo darbų Stalino alėjoje, susiorganizavo į eiseną, reikalaudami prekių papiginimo ir darbo sulėtinimo. "Mes esame darbininkai, bet ne vergai". Jų buvo kelias dešimt tūkstančių. Bet kokią reikšmę komunistų valdomuose kraštuose turi protestai? Šita minia manifestavo be ginklų. Prieš ją buvo pasiūsti sovietų tankai ir sunkvežimiai su liaudies milicija ir, vakariečiams stebint pro geležinę užtvartą, Stalino alėjoje liko begulų užmušti 7 darbininkai. Magdeburge, Leipzige, Erfurte alkanų darbininkų sukilimai irgi buvo numalšinti.

Keturiems mėnesiams praslinkus, 1954 m. sausio 25 d. keturi buvę sąjungininkai susitiko Berlyne. Jie bandė pašalinti sunkią atmosferą. Keturi savaitės buvo posėdžiaujama ir nieko. Dulles, Eden, Bidault ir Molotovas pasikeitė nereikalingom kalbom. Geležinė uždanga pasiliko stipri.

Ir štai, praėjus keturiolikai metų, Berlynas, nors atstatytas, tebėra sukaustytas plaučiais, žmonės negauna atsikvėpti laisvės oro.

Ar naujos derybos duos kokią viltį berlyniečiams, ar tik pasmerks juos visus tapti sovietų vergais? Ne-trukus pamatysime.



Liet. žurn. S-gos Chicago skyriaus susirinkimas naujai valdybai rinkti. Žmonių nedaug, bet tuščių "krėslų", broleli, kiek tik nori...

Nuotr. B. Beržinio

tuviškų organizacijų bei sąjungų. Vienos iš jų dirba praktinį Lietuvai reikalingą darbą, kitos — teoretinį, dar kitos yra profesinės, o dar kitos, mano akimis, prisiminimais atsikūrusios, jais ir tebegyvena.

Šių visų organizacijų darbus — kovas, lietuvis studentas mato spaudos puslapiuose ir iš to daro tokią išvadą: mūsų vyresnieji gyvena sapnų pasaulyje, pyksta dėl Lietuvoje vieno ar kito darytų klaidų, kurių kėlimas ir aiškinimas spaudoje mūsų jaunimui sukelia tik pasipiktinimus, turi labai daug neigiamai veikiančio elemento.

Šiuo metu lietuviui studentui kyla klausimas, ar bet kuri iš tų lietuviškų organizacijų turi teisę "nutarti" mūsų visų vardą, kas yra reikalinga, kad "išeivijoje neužgestų Tėvynės meilės ugnis". Šioki nutarimą gali padaryti tik visos lietuvių organizacijos kartu arba Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Kalbėdamas kaip clevelandietis, turiu dar vieną priekaištą šio projekto sąskaiton paminėti. Bepigū Chicagoai rūpintis šiuo projektu, kada jie jau turi Jaunimo Namus, kur mūsų jaunieji gali rengti susirinkimus, suėjimus, sueigas, rengimus ir t.t., už prieinamą kainą. Tuo tarpu Clevelando jaunimas turi mokėti aukštas kainas už tokių patalpų išsinuomavimą, arba rinktis į privačius rūsius ar salionėlius.

Gal daugelis man prikiš, kad patalpų parūpinimas priklauso jaunimo organizacijoms, tačiau kam gerb. p. Bačiūnas duoda savo vasarvietę, ar kad jo biznis praturtėtų? Kodėl p. Gaidžiūnas skolina savo rūšį, ar tam kad daugiau skaitytojų Dirvai priviliotų? Ne, šimtą kartų ne.

Paminklai ir muziejai yra tik šalti simboliai, kurie šiuo metu mums nėra taip reikalingi, kaip patalpos jaunimui. Būkime praktiški nors vieną kartą gyvenime. Užmirškime idėjas kovas, statykime Jaunimo Namus čia Clevelande, o tik juos turėdami remkime muziejus ir statykime paminklus.

Visų mūsų tikslas tebūnie išlaikyti lietuvių sūnus ir dukras mylinčius Tėvynę, o nesigirti svetimaučiams rodant jiems šaltus simbolius, kai tuo tarpu tų simbolių užnugaryje negalėsime parodyti stovinčius Tėvynės meilę degančius jaunimo gretas; vien tik gyvenimo palenktus senelius bei seneles, bet kaip ilgai ir jie bebus mūsų tarpe? Ar jie bepajėgs su ginklų rankose kovoti dar kartą, jei Tėvynė to pareiklautų? Ar tie paminklai pajėgs pajudėti?

Atsakymas aiškus. Junkime visas savo jėgas savo įpėdinių gerovei, kad jie išliktų lietuviškai.

P. S. Po savo laišku nepasirašiau savo pavardės todėl, kad jei Jūs rasite reikalą šio laiško dalį spausdinti, tai nenorėčiau, kad užvirtų nesibaigia ginčai mūsų kolonijoje ar spaudos puslapiuose, kurių mes jau ir taip per daug turime. Reikalui esant aš Jums pasiskysiu.

Su pagarba
Jūsų clevelandietis
studentas

Dirvos skaitytojas S. Kontautas, iš So. Boston, rašo:

"Dirva esu labai patenkintas, nes ji dabar labai gražiai atrodo ir išvaizda ir rašiniiais. Manau, kad neapsiriksiu sakydamas, jog ji pralenkė visus kitus JAV išeinančius laikraščius. Darykit viską, kad ir toliau būtų pirmieji".



— Aš išmokiau žmoną pokerio, ir vakar man pasisekė atgauti pusę savo algos.

Propagandinis Dzūkijos albumas

Okupuotoj Lietuvoj vals-tybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla 1958 m. išleido 237 puslapių didelio formato albumą DAINAVA. Autoriai: A. Matutis ir V. Stanionis (pastarojo foto nuotraukos). Dailininkas A. Kučas. Teksto redaktorius Kublinskas. Tiražas 10,000. Kaina Rb. 21.70.

Pratartį parašė Kazys Klimavičius, LTSR nusipelnęs mokytojas. Teksto mintys ir stilius imtas iš V. Krėvės: "Dainavos šalies senų žmonių padavimų". Pradžioje K. Klimavičius Dainavos ieško Lazdijuose, Druskininkuose, Varėnoje ir galų gale suranda Alytaus bei Daugų kolūkių rajonuose. Jis labai džiaugiasi dabartine sovietine pažanga ir išaugusiomis prie sraunų upelių hidroelektrinėmis jėgainėmis. Be to, džiaugdamasis prisimena 1918 metus, kuriais Dzūkijos darbo žmonės buvo įkūrę tarybų valdžią (komunistinę) Dauguose, Onuškyje ir kitose Dainavos krašto vietovėse.

Turbūt tik iš kuklumo jis nepažymėjo savo "nuopelnų". Juk prie tų neva darbo žmonių tarybų ir jis pats aktyviai prisidėjo. O vėliau, po socialdemokratijos priedanga, visą Lietuvą nepriklausomybės gyvenimo laikotarpį dirbo judosiška darbu. Bemokytojaudamas Alytaus gimnazijoje, skiepijo moksleiviams komunistines idėjas ir organizavo slaptus būrelius. Pirmą kartą bolševikams okupavus Lietuvą, Klimavičius iškilmingai iškėlė prie savo namo raudoną vėliavą ir ją laikė visą mėnesį. Organizavo miesto gatvėse demonstracijas iš negausių apskurėlių, su kuriais reiškė Stalinui padėką už "pilnos laisvės" suteikimą.

Jis apdovanotas už komunistinį veikimą Lenino ordenu, tačiau ir mes jam nepašvęstėjome nuopelnų, būtent, Lietuvių Enciklopedijoje gražiai įvertinome Klimavičiaus pedagoginę veiklą ir jo aktyvumą dėl lietuviškos spaudos.

*

Pirmoji albumo dalis gausi gražiais Dzūkijos vaizdais — upių, ežerų ir miškų. Kiekvienas gamtovaizdis turi atskirą eiliuotą mototą, pavyzdžiui:

Tenai,
Kur pušelių žalia garbana,

J. MIŠKINIS

Kur Nemuno juosta
Ir seselių daina.
Ten skraido kalneliuose
Smiltis gelsva...
Tenai ežerų vainike—Dainava.

Vaizdai pradkami ne-reikšmingu Alovėlės upeliu, toliau seka: Seiros upelis (Veisijų rajone), Pavasarinis peizažas, Nemunas prie Alytaus, Beržynėlis Varėnos rajone ir toj pačioj apylinkėj Ratnyčėlės upelis. Tolumoj boluoja Alytaus miestas ir gražus Nemuno vaizdas ties Alytumu, kurs apdainuojamas taip:

Lenkėsi gluosniai į upę
Tarytum seneliai žili.
Ant kauburėlio suklupę,
Lenkėsi gluosniai į upę,
Galvas linguoja ir supa,
Tiesia šešėliai toli...

Gražūs vaizdai: Nemuno vingis prie Balbieriškio, Nemunas prie Putinų ir Sudvųjų. Linelio ežeras. Daugų, Ilgų, Noro, Gilšės ir Grūto ežerai. Obelijos ežeras vaizduojamas:

Išniro iš migloto šydo Obelija
Ir saulė į purškus įbrido
[pakraštyje,
Ir ajarai žali atgijo,
Ir lelėja...
— Žydėki vandenų lelijom,
Obelija!

Nemunas žemiau Merkinės, Merkio ir Nemuno santaka prie Merkinės, Nemunas ties Druskininkais, Meilės sala ir mažas ežerėlis Mergelės akis (Druskininkai).

Žavingi Metelių ir Veisijų [ežerai,
Lyg nutiesta prie kelio juosta,
Kadais austa kuklių audėjų,
Saulėlydyje rausta juosta,
Ilgas ežeras Veisijų.
Ir debesų rikiuotės ilgos
Lyg gervų trikampiai nutiso...
Kai atsiskirsim — pasilgę
Tave svajonės aš lankysiu.

Gražus, prisimintinas Alytaus medžiotojams, Vidgirių miškas, Punios šilo eglė — aukščiausia Lietuvoje, Punios šilas su dideliu briedžiu ir ragais 16 ataugų. Kaniukų šlaitas prie Alytaus šilas, Nemuno vaizdai prie Punios, Rūdos upelis Staciškės miško pakraštyje.

Aplamai, šiame gamtovaizdžių skyriuje nedaug komunistinės propagandos. Natūralioji gamta sunkiai paverčiama propaganda, o be to, beveik visi vaizdai atkurti iš Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio nuotraukų.

Antroji dalis prasideda tokiu įrašu:

Ten margoj seklyčioj
Audėjėlė rymo...
Ten piliakalnėlis
snaudžia prie arimo.

Stovinti mergina ant Liškiavos pilies griuvėsių, mojuodama skarele, dainuoja:

Kai aš prie Nemuno stovėsiu,
Man pilinguos pušis žalia...
Nuo Liškiavos pilies griuvėsių
Pamos mergaitė skarele.
Į šviesią ateitį žiūrėsiu
su džiaugsmo šypsena žvalia,
Nuo Liškiavos pilies griuvėsių
Mojuos mergaitė skarele...

Punios piliakalnis palydimas:

Prie Margio kalno
Aš susimąstau
Ir meilės dainą sudainuoju tau,
Kryžiuočiai veržės...
Laužas baigė degt...
Kaip šviesų žaibą —
Durklą tu tąnakt
Smeigėi
Į savo laisvą širdį.

Būdingi vaizdai Merkinės, Alytaus, Rudominos, Poteronių piliakalnių. Dzūkų kaimelis 1905 m., — Zmuidzinavičiaus kūriny, Raigardas — Čiurlionis, Senovės dūminė pirkia (Varėnos valsč.). Senovės klėtis Seirijų apylinkėje. Be to, pavaizduotas ir dzūkų liaudies menas: rankų darbo raiškios, rankšluostinės, juostų rinkinys, Rūpiniojėliai, ornamentinės langinės, piestos, kultuvės, medinės šakės, akėčios ir kitokie namų apyvokos daiktai, tai vis buvusio Alytaus Dzūkų muziejaus rinkiniai.

Labai į akis krinta Skraičionių kaimo vaizdas. Čionai lankosi kažkokia mergaitė mokyklos ekskursija. Mokinės suaugusios, švariai apsirengusios ir pasi-puošusios baltomis kepuraitėmis, bet visos basos, stovėdamos prie medinio arklo, klausosi ekskursijos vadovo aiškinimų apie šio įrankio vartojimą.

Idėtos ir bažnyčių nuotraukos, būtent: Merkinės XV amž. statyta bažnyčia, kaip architektūrinis paminklas; Simno bažnyčia, statyta XVI amž. pradžioje; Liškiavos bažnyčia — XVII amž.; Leipalingio bažnyčia — XIX amž. pradžioje; Druskininkų, Onusiškio, Leipalingio, Miroslovo ir Alytaus bažnyčios.

Trečioji dalis — propagandinė, pavyzdžiui:

Myliai bendro darbynečio dainą
Ir rankas,



Tu, girele, tu žalioji! Ko graudingai taip vaitoji?

M a i r o n i s .

Užauginančias duoną,
Naujas rytas
Per Dainavą eina,
Kyla saulė
Skaisti ir raudona.

Šiame skyrių vaizduojamas kolūkio pažangumas; būtent: varpinių augalų našumas, gyvulių auginimas, žemės ūkio mašinos, žemės ūkio parodos ir t.t.

Nors kai kurie kolūkiečiai neva šypsoi, tačiau jų veiduose atsispindi okupanto apgaulė ir skurdaus gyvenimo bruožai. Pareigūnų veidai nelietuviški — mongoliški.

Vaizduojamos ir švietimo įstaigos. Vienoje nuotraukoje parodoma Nemunaičio biblioteka su keliadesimt knygų ir dviem skaitytojais. Alytaus miesto vaikų biblioteka kiek turtingesnė knygomis. Girasi gražiomis vidurinių mokyklų patalomis: Miroslovo, Daugų, Šventosios, Leipalingio, Onusiškio, Alytaus, Punios ir kitomis. Bet šios mokyklos yra pastatytos ir tinkamai įrengtos Lietuvos nepriklausomybės laikais. Dabar tas mokyklas pavadino vidurinėmis. Tai kokiose patalpose mokosi pradžiamoksliai vaikai?

*

Ketvirtoje dalyje pavaizduojamas jaunimo gyvenimas ir jo progresas. Jaunimui skiriamas toks šūkis:

Padangėj supasi
Jaunystės vėliava,
Dainuoja, linksmas
Manoji Dainava.

Jaunimas savo laisvalaikį skiria įvairioms pramogoms bei pasilinksminimams. Turi savo chorus ir orkestrus. Merginos pasilinksminimuose dėvi vien tautiškais drabužiais. Žinoma, tas vaizduojama nuotraukose.

Aplamai, albumas Dainava iš pirmo žvilgsnio patrauklus, bet, įsigilinus į jo turinį, tenka apsisivilti ir pavadinti komunistiniu blynu.

• Liepos 25 d. Maskvoje atidaroma Amerikos paroda, kuri tęsis 6 savaites. Parodos tikslas parodyti sovietams, kaip gyvena amerikiečiai, kaip jie dirba ir naudojasi savo darbo vaisiais. Taip pat bus plačiai pavaizduoti Amerikos laimėjimai moksle, pramonėje ir kultūroje.

• Nuo šios vasaros užsienio turistams bus leidžiama lankytis Sevastopoly, sovietų laivyno bazėje prie Juodosios jūros.

Prezidento Antano Smetonos dienos Clevelande

PIJUS J. ŽIŪRYS, Avon Lake, Ohio

Velionį prezidentą Antaną Smetoną, kaip žmogų ir valstybininką, arčiau pažinau 1943 metų pavasarį, kada jis atvyko iš Juozo Bačiūno Tabor Farmos. Ten jis su šeima buvo apsigyvenęs, tik atvykęs į Šiaurės Ameriką.

Prezidentas, palikęs šeimą pas Bačiūnus, apsigyveno mano namuose, Lakewood, Ohio, kur tuo metu telkėsi akcija palengvinti tremtinio prezidento gyvenimą svietimam krašte, o svarbiausia, bendromis jėgomis pradėti Lietuvos laisvinimo veiklą.

Iš pirmos pažinties susidariau apie A. Smetoną geriausią nuomonę, jeigu taip galima viską pasakyti paprastais žodžiais.

Velionis prezidentas buvo nuostabiai kuklus žmogus, bet kilnus patriotas, kuris labai jautriai išgyveno lietuvių tautos tragediją. Giliai sielojosi savo tautos likimu ir pagal išgalės norėjo tuoj veikti.

Kaip turįs platų patyrimą valstybės veikėjas A. Smetona gerai suprato to meto pasaulinius įvykius, taip pat pramatė ir tuos pavojus, kuriuos per neapdairumą ruošė laisvosios demokratinės valstybės savo beatodairišku pataikavimu komunistinei Rusijai.

Prezidentas A. Smetona buvo bejėgis sulaikyti tuos pavojus, bet jis norėjo veikti per šio krašto žmones bei spaudą, kad jie suprastų, jog jų vyriausybė savo neapdairiu pataikavimu ateity sudarys didelę grėsmę.

Prezidentui atvykus į Clevelandą ir kurį laiką, pagyvenus mano namuose, pirmuoju rūpesčiu buvo susirasti sau pastovią buveinę. Ir netrukus A. Smetona susirado sau butą Ablewhite Avenue. Mes, keli prezidento bičiuliai, norėjome jį įtikinti, kad buvusiam Lietuvos respublikos prezidentui reikėtų geresnio buto, nes jam gana dažnai reikės pas save priimti įvairius pareigūnus, laikraštininkus bei kitokios amerikinius veikėjus.

Į mūsų nurodymus, kad šiuo atveju gali nukentėti jo atstovaujamos Lietuvos prestižas, prezidentas mums kukliai atsakė:

— Kaip aš galėčiau gyventi patogumuose, kada mano Tėvynė yra didžiausiam varge ir sielvartuose? Man ir mano šeimai užteks šio namo antro aukšto, kur aš galėsiu ramiai gyventi ir pagal išgales dirbti savo krašto reikalams.

Velionis tuo metu nenujautė, kad jo taip pamėgtas ramus butas jo gyvenimui bus likiminis...

Prezidentui su šeima įsikūrus pastoviam bute, mūsų santykiavimas nenutrūko. Tuo metu būdavo visokių reikalų, kuriuos tekdavo su prezidentu bendrai aptarti arba vienu ar kitu reikalu patirti jo nuomonę. Kaip tik tuo metu, Lietuvai Vaduoti Sąjungos vadovybės pavesti, Kazys S. Karpis ir aš, tvarkėme Dr. Oweno J. C. Noremo veikalo "Timeless Lithuania" spausdinimą. Nors šio veikalo autorius buvo neblogai susipažinęs su Lietuvos praeities ir dabarties raida, bet ten dar buvo nemaža įvairių netikslumų. Mūsų pagedavimu ir autoriui sutikus, A. Smetona apsiėmė peržiūrėti visą veikalą ir išlyginti bent esmines paklaidas.

Tie ir kitokie darbai bei reikalai man sudarė daug galimybių pažinti ir suprasti A. Smetonos asmenybę. Dažnų pasikalbėjimų metu tekdavo paliesti ir nepriklausomos Lietuvos valstybinio gyvenimo įvykius, kuriuos provokodavo "kaip susitarę" ne tik komunistinio raugo prisigėrę mūšiški raudonieji, taip pat ir mūsų kraštutinių srovių — kairiųjų ir dešiniųjų spaudos nešvarūs ir giliai

pagieža persunkti nepagrįsti užmetimai bei pikčiausi šmeižtai.

* * *

Prisimenu, tokiuose pasikalbėjimuose iškildavo nepriklausomos Lietuvos gyvenimo svarbesnieji įvykiai, apie kuriuos savo metu sutartinai rašė kairieji ir dešinieji. Apie anuos įvykius sutartinai "trimitavo" jie ir šiuo metu, A. Smetonai atvykus į Šiaurės Ameriką.

Kartą aš paklausiau prezidentą:

— Kaip ten buvo su tuo Suvalkijos ūkininkų maištu? Ar tiesa, kad nemaža ano sukilimo dalyvių buvo sušaudyti, neleidžiant jiems teisės gintis? Taip rašė ir šią dieną teberašo mūsų kairieji ir dešinieji...

Į tai prezidentas pasakė:

— Suvalkijos riaušės buvo inspiruotos mūsų didžiųjų kaimynų ir Lietuvos atžvilgiu priešiška nusiteikusių vadeivų. Jos sudarė labai rimtą grėsmę valstybės saugumui ir nepriklausomybei, todėl turėjo būti sutramdytos.

Teisiams buvo ne visi riaušėninkai, tik svarbesni vadeivos, ir jiems buvo suteiktos visos galimybės apsiginti. Juos nuteisė aukščiausias Lietuvos teismas, ir jie buvo nubausti ne mano, bet teismo sprendimu. Tiesa, aš turėjau teisę juos amnestuoti, bet šia savo teise nepasinaudojau, to paties teismo bei krašto saugumo vadovų patariamas. Jie man aiškiai įrodė, kad teismo sprendimų ignoravimas gali privesti prie didesnių panašių įvykių, kurie pražudytų ir pačią valstybę.

— Tiems plepiams, kurie sako ir rašo, kad aš "nai-kingas" Suvalkijos riaušių dalyvių, galiu pasakyti tik tiek: niekas nekaltina JAV prezidentų, kad jie daugelio sunkių nusikaltėlių prieš šio krašto tvarką bei saugumą, teismo nubaustų mirties bausme, taip pat neamnestuoja. Taigi, kuriais sumetimais galima kaltinti buvusį Lietuvos prezidentą už prasizengėlių nubaudimą? Taip elgiasi tik partiniai demagogai, neatsakingi laikraštininkai ir slapti ar pusiau slapti Lietuvos prieši! O su tokiais leisti į ginčus neverta.

(Bus daugiau)

AKIMIRKSNIŲ KRONIKOS

"Sugrižk tėvų šalin!"

Nežinau, ar daug kas pažinote Lietuvoje Joną Graičiūną. Bet man jį teko arti pažinti ir protarpiais draugauti nuo pat žaliosios jaunystės. Mokėmės toje pačioje Panevėžio gimnazijoje, kurią jis, būdamas keletais metais vyresnis už mane, ir baigė dviem ar trimis metais anksčiau. Kauno universitete buvo pradėjęs studijuoti literatūrą, tačiau studijų nebaigęs ir netrukus vedęs mūsų laikotarpio geriausią Panevėžio gimnazijos dainininkę Kamilę Kie-laite, vėliau ilgą laiką buvo vidurinių mokyklų mokytoju kažkur provincijoje. Bet porą metų prieš karą jam pavyko persikelti į Kauną ir gauti redaktoriaus tarnybą Valstybės Radiofone. Kadangi ir aš ten kasdien užeidavau, mūsų pažintis ir draugystė greit atsinaujino.

Kiekvienas mėgdavo Joną Graičiūną, kas jį pažino. Nes tai buvo žmogus tokio švelnaus būdo, kad visus pažįstamus darė draugais, o ne priešais. Puikiai nuau-gęs, visiškai dailios išvaizdos, gyvas, linksmas, draugiškas, visuomet malonus ir paslaugus. Buvo karštas patriotas, neolithuanas, taigi, "smetoninis tautininkas", bet ir tų savo pažių-rų niekam įkyriai nebruk-davo ir iš viso niekio domė-josi politikomis. Didžiausią silpnybę turėjo poezijai, rašė eiles, buvo išleides net vieną atskirą rinkinį, ta-čiau visi, kurie esame skai-tę jo eilėraščių, anuomet ty-lomis sutikome ir šiandien, neabejoju, sutiksime, kad poetinis talentas nebuvo pa-tį didžiausia Jono stiprybė.

Bo-lš-evikams okupavus Lietuvą, Jono Graičiūno li-kimas nebuvo saldus. Tik dėka savo malonaus būdo, švelnumo ir lankstumo, jis vis šiaip taip atsilaikė pir-muoju bolševikmečiu ir po to nacių laikais. Bet raudoniesiems ivanams antrą kar-tą sugrižus, Jonas Graičiū-nas dingio iš horizonto ir il-gai, labai ilgai nieko apie jį nebegirdėjome. Greičiausia,

BRONYS RAILA

kaip ir daugelis jo kilmės žmonių, jis praleido kalėjime ar Lietuvoje, ar kur Ru-sijoje, o gal ir saugiausioje vietoje — Sibire.

Ir štai, kaip Boruta, kaip Miškinis, Inčiūra, Keliuotis, dar keli kiti panašūs, atsi-rado vėl ir Jonas Graičiū-nas. Ir ne visai tyloimis, o su išspausdintu eilėraščiu šių metų "Pergalės" žurna-lo pirmajame numeryje, su poemos fragmentu — "Su-simaščiau šlaite Birutės kalno". Šis žurnalas nėra bet koks, o, kaip kirilicos raidėmis jo paskutiniame puslapyje išspaus-ta, yra "literaturno - chudožestven-nyj žurnal na litovskom ja-zyke" ir jis yra — "organ Sojuza Sovetskich Pisatelei Litvy".

Neabejoju, kad ši poema rašyta paties Graičiūno. Kaip "meno kūrinys" savo forma ir stiliumi ji yra dar daugiau pasibaisėtina, negu ankstyvesnieji senųjų laikų Jono eilėraščiai. Bet josios turinys, mintys, tezės yra tokios, kurioms "Pergalės" redakcija, taigi, ir Lietuvos kompartija pritaria ir gal-būt iš mūsų "kūrėjo" išrei-ka-lavo tik taip rašyti, jeigu jis nori savo pasilikimą Lie-tuvoje padaryti kiek pasto-vesniu. Tik tuo atžvilgiu Graičiūno poema mane ir sudomino: ką ir kaip apie mus galvoja okupanto poli-trukai?



Pasirodė, kad jie nieko naujesnio nesugalvojo. Ir stačiai sunku suprasti, ko-dėl jiems dar prireikė nelai-mingo Jono eilėraščio. Ne-bent jiems atrodė, kad Jono žodžiai daugiau paveiks, ne-gu pačių politrukų ir gen. Michailovo vadovauja mo komiteto, kuris jau per de-šimtmetį "už grįžimą tė-vynę".

Savo poemos J. Graičiū-nas pirmiausia mus visus išbara, kaip tautos atmatas

ir jau galutinai bežūvan-čius.

Esą, mes, "pametę tėviš-kę tartum meilužę", kailį atidavę "perdažyti dalesų (t. y. Dulles'ų) spalvom", jų nebelaikomi patriotais, o virtome nubirusiais lapais. Skursime "be polėkio, le-gendos, be sparnų", "savo rūtoms papuošime svetimus kapus", "svetur uždusime be gimtinių oro" ir "bevar-dį kapą sau pasirinkom". Dar blogiau: — esą, mes "meldžiamės šventajai nuo-savybei, kurią pasiglemžia-me iš alkanų", mes "kitiems su koja rodėme darbą, o pa-tys prakaitavom buduaruo-se ir baliuose, vaidindami vadus", mes "savuos del-nuos pūslių nematėm ir ne-žinojom, kaip jos atrodė mūsų kumečių, bernų del-nuos". Ir dar, kad mes juos "plūstame piktai, paunksnėj superbombų pasislėpę", bet visa tai tik nusispiaut, nes "Pergalė" mus pribagia pa-čiu didžiausiu smūgiu: — "O pagaliau gi — jūsų tik šimtai".

Dėl tokios, jau šimtus kartų kartotos mūsų cha-rakteristikos, daug ginčytis netenka. Nebent dėl juoko galima tik pažymėti keletą jos netikslumų:

1. mes piktai neplūstame nei Graičiūno, nei panašių, bet mums tikrai stinga mei-lės ir pagarbos Lietuvos okupantams;

2. Sibire ar kalėjime Graičiūnui tikrai nebuvo leista skaityti mūsų knygų ar spaudos, tad jis tikrai neži-no, kaip mes "plūstamės", o tik kartoja, ką jam dabar sako politrukai;

3. mūsų delnuose gal ir mažiau pūslių, negu jų bu-vo iššokę Graičiūnui Sibiro baudžiosos metu, bet tikrai daugiau pūslių, negu jų tu-rėtų bet kuris Lietuvos oku-panto bataližis ir liaudies prakaito parazitas "Perga-lės" redakcijoje.

Ir keista: mūsų "tik šim-tai", ir ilgą laiką sovietinė spauda mus laikė nebesan-čiais. Bet kai apie mus kal-bėti dabar pašaukiami Miš-kinis ir Graičiūnas, kai visi snieškai vis garsiau apie mus kalba suvažiavimuose, kai mūsų palaidojimui rašo-mos poemos ir romanai, at-rodė, lyg mūsų dar būtų tūkstančiai užsienyje ir, to-kių kaip mes, šimtai tūks-tančių Lietuvoje...



Atlikus mūsų išskalavi-mo pyliavą, tuojau praside-da antroji dalis: — grįžki-te į laimingą tarybinę tė-vynę! Ne visi, bet tie, "kam kruvini šešėliai negozija šmėklom kelio Lietuvon"... "Mes laikysime jus savo broliais"... Čia dabar taip gerai, kad net Baltija bar-s-to gintarą Jūratės dvaro Kastyčio kolūkin"! Idomes-nio poetinio pasakymo man dar neteko skaityti: "nuo-stabaus žvejo Kastyčio Jū-ratės d v a r o kolūkis".

Savo poemoje Jonas Graičiūnas net du kartu sušun-ka: — "Sugrižk tėvų ša-lin!..." Man kažkaip grau-du šį šūkį girdėti įdėtą į lū-pas to, kuris pats vos nese-niai sugrižo iš rusų nelai-svės tėvų šalin. Jei taip kviestų Tilvytis, Venclova, Sluckis ar dar geriau — bu-vēs NKVD viršininkas Gu-daitis-Guzevičius, tai žino-tum, kad kalba sovietiniai autoritetai. Bet išleisti kviesliu buvusį vakarykštį kalinį, tai tikrai, anot poe-mos žodžių, "pasauliui brėk-šta komunizmo aušros".

Atmosfera, kurią dabar pavergtoje tėvynėje turi iš-gyventi lietuviškas žmogus,

KUR TŲ LIETUVIŲ NĖRA!...

(2)

Gavęs Dirvą ar kitus lie-tuviškus laikraščius, ypač mano žmona, mėgdavo juos skaityti išėjusi į viešbučio kiemą, prie maudymosi ba-seino.

Kartą prieina žmogus, pa-žiūri į laikraštį ir klausia: — Kaip einasi?

Žmonai paklausius, ar jis lietuvis, trumpai atsakė:

— I don't speak lithua-nian...

Kitą dieną žmona man jį parodė, nes jis gyvena ta-me pat viešbutyje ir visur maišosi, ypač lošia bridžą (tuo metu vyko bridžo loši-mo rungtynės).

Iš išvaizdos atrodė tikras lietuvis. Progai pasitaikius, kai kitų žmonių nebuvo, su-maniau su juo išsišnektėti ir patirti kas per vienas. Pra-dėjom apie gerą orą, klaui-sinėjau, kaip ilgai čia keti-na pabūvoti. Esąs pensini-nkas, vaikus išleides į geras mokslus, gyvenęs Pensilva-nijos valstybėje, bet nepa-sakė iš kokio miesto. Aiš-kliai buvo matyti, kad nenori ir vengia daugiau pasa-kotis apie save.

Rytmečiais jį matyda-vom toje pačioje valgykloje, kur jis per pusryčius dis-kutuodavo su patarnautojo-mis japonėmis, kartais griežtai joms pasakydamas, kad "lithuanians do not eat so or so"... Tad matyti, kad pats yra lietuvis, ar lietuvių kilmės, kažkaip domisi ki-tais lietuvišiais, bet drauge vengia su jais arčiau ben-drauti, o gal tyčiomis vai-dina kažkokį "paslaptin-gą"... Juk yra ir tokių lie-tuvių Amerikoje.

Prof. J. Žilevičius choristas

Vieną dieną paskambina mums tikras ir nuoširdus lietuvis Petras Laurinaitis-Laura, 248 San Anthony Ave., Honolulu. Tas vyras, Hawajuose jau 25 metai, yra gimęs Elzabeth, N. J., ir kurį laiką gyvenęs Ne-warke. Jaunystėje jis daina-vom prof. J. Žilevičiaus cho-re. Turį seserį, dirbančią Los Angeles Biltmore vieš-butėje, grožio salone, ir daug kitų giminių rytinėse valstybėse. Vienu metu Ho-nolulu mieste buvo kėglių sporto (bowling) čempionas ir vienu didžiausios šios rū-šies įstaigos vedėju. Būda-mas dar Žilevičiaus choris-tu, būtent Hawajuose, susi-pažino su muzike vargoni-ninke portugalė ir vėliau ją vedė. Honoluluose turi savo namus ir tebeužsiima kėg-

tokia aiški, tokia beprotiš-ka ir tokia tragiška, kad ne-be mums reikėtų švaistytis prieš jį piktai plūdimais. Ne, ne Graičiūnui gėda už visa tai! Ne Miškinui gėda, ne Gričiui, ne Borutai, ne Inčiūrai, ne Vaičiūnui, ir Paukštelui, ir Grušui, ir Lukauskaitei, ir Jakubėnui, ir Vienuoliui, ir net ne Čiur-lionienei ar kitiems dar gy-viems išprievartau-tie-m-s, kalintiems, nukankinti e-m-s ar savo lovose numiru-siems! Gėda yra ir liks tiems, kurie su tokiu pasi-biaurėtinu prievartavimu ir teroru driso išniekinti buvu-sius laisvus žmones ir Lie-tuvos rašytojus.

Mūsų "pagaliau tik šim-tai" ir mūsų balsas silpnas. Bet Tėvynėje liko šimtai tūkstančių, kurie mato, jau-čia ir išgyvena šią gėdą. Jie ją nuplaus nuo nelaimingų-jų ir išniekintųjų kaktos, bet niekados nuo tų, kurie šią gėdą atnešė ir gardžio-da-miesi vykdo. Jėga ir smurtu pasiseka sulaužyti daugelį žmonių, nes juk ne visi gali būti herojais. Bet dar niekad istorija smurta-vimo nelaikė garbe, o smur-tininkų — didvyriais.

JUOZAS J. BACHUNAS,
Sodus, Michigan

liavimu, dalyvauja įvairiose rungtynėse. Pvz., kovo 13 d. jis išskrido į Los Angeles, o paskui St. Louis, Chicago ir Wisconsin.



Iš susitikimų su Havajų lietuvišiais: p. Laurai ir J. J. Bačiūnai.

Jo žmona nuo jaunų die-nų dalyvaudavo muzikos parengimuose, buvo chorų mokytoja ir šiandien tebėra toje srityje veikli. Jos tė-vas (miręs) į Honolulu bu-vo atvykęs iš Bostono ir bu-vo stambus statybos kon-tractorius, pastatęs daug namų, pvz., miesto rotušę ir kt.

Mudviem iš salų išplau-kiant ponias Laura parodė ypatingą simpatiją atkvie-tusi iš Honolulu miesto or-kestro du muzikantus ir dainininką, kurie ant laivo denyje ir salone grojo ir dainavo mums hawajų at-sisveikinimo dainas...

Hawajuose praleido me tikrai jaukių valandų. Po-nia Jameikienė parūpino bi-letus į Hawajų universiteto dramos artistų grupės vai-dinimą, kuris įvyko Meno muziejaus salėje. Nuvykę kiek anksčiau, kad būtų lai-ko apžiūrėti muziejų, vėliau sudarėme draugystę su pp. daktarais Look ir abiem Laurinaičiais. Spkta k l i u i pasibaigus visi nuvykome į p. Jameikienės "gūštą" (kaip ji vadina savo butą) kavai ir pašnekesiams. Tai buvo tikra "tarptautinė konferencija", lietuviams s vyraujant.

Idomus bostonietis

Vėl telefonas... Kalba lietuviškai ponias Bal. Norėtu susitikti su tautiečiais.

Sutariam, kad ji su savo tėvu atvyks pas mus į vieš-butį. Ji ištekėjusi už vietni-o hawajiečio, kurio man neteko asmeniškai matyti, bet iš fotografijos atrodo nelabai grynakraujis hawa-jietis, greičiau panašus į is-pa-ną ar portugalą.

Ponias Bal yra gimusi Bos-tone, gailestingoji sesuo, te-besimokanti Hawajų uni-versitete medicinos. Čia jau gyvena 20 metų. Jos tėvas — Stanislovas Grubliaus-kas, 73 m., gyvenantis da-bar pas dukterį, čia atvyko sveikatos pataisyti. Ir po

trijų metų vasarojimo jau-čiasi labai pasitaisęs. Pir-miau gyvena So. Bostone, o dabartinis adresas: 1033 Hunakai St., Honolulu 16. Ketina vėliau grįžti atgal, nes labai pasiilgęs kitų vai-kų ir giminių bei lietuviš-

kesnės aplinkumos. Jis turi brolį Vincentą, Bostone sū-nus Viktorą ir Aleksandrą, seseris Sofija Mikulskienę, Michaliną Jonienę, Antani-ną Vaičkauskienę, gyvenan-čias Rockford, Ill., ir Kazi-mierą Brazienę Chicagoje. Žmona mirusi. So. Bostone jis yra turėjęs mėsos ir ki-tų valgomųjų prekių krau-tuvę.

Buvo labai malonu ir įdo-mu su S. Grubliausku pasi-šnektėti apie daugelį So. Bos-tono lietuvių. Juolabiau, kad tie mano pažįstamieji bos-toniečiai lietuviai daugumo-je yra tie patys, kaip ir jo: Lietuvos garbės konsulas advokatas A. Shalna, Grub-liausko advokatas; J. Kas-mauskas, pas kurį savo lai-ku yra dirbęs fabrike; pp. Michelsonai, Dr. A. Kapo-čius, adv. Grigalius, inž. Čaplikas, Blinstrupas, kuris turi didelį restoraną, a. a. Mockus, Gegužis ir daugybė kitų tos apylinkės gerų lie-tuvių ir lietuvių darbuo-tojų.

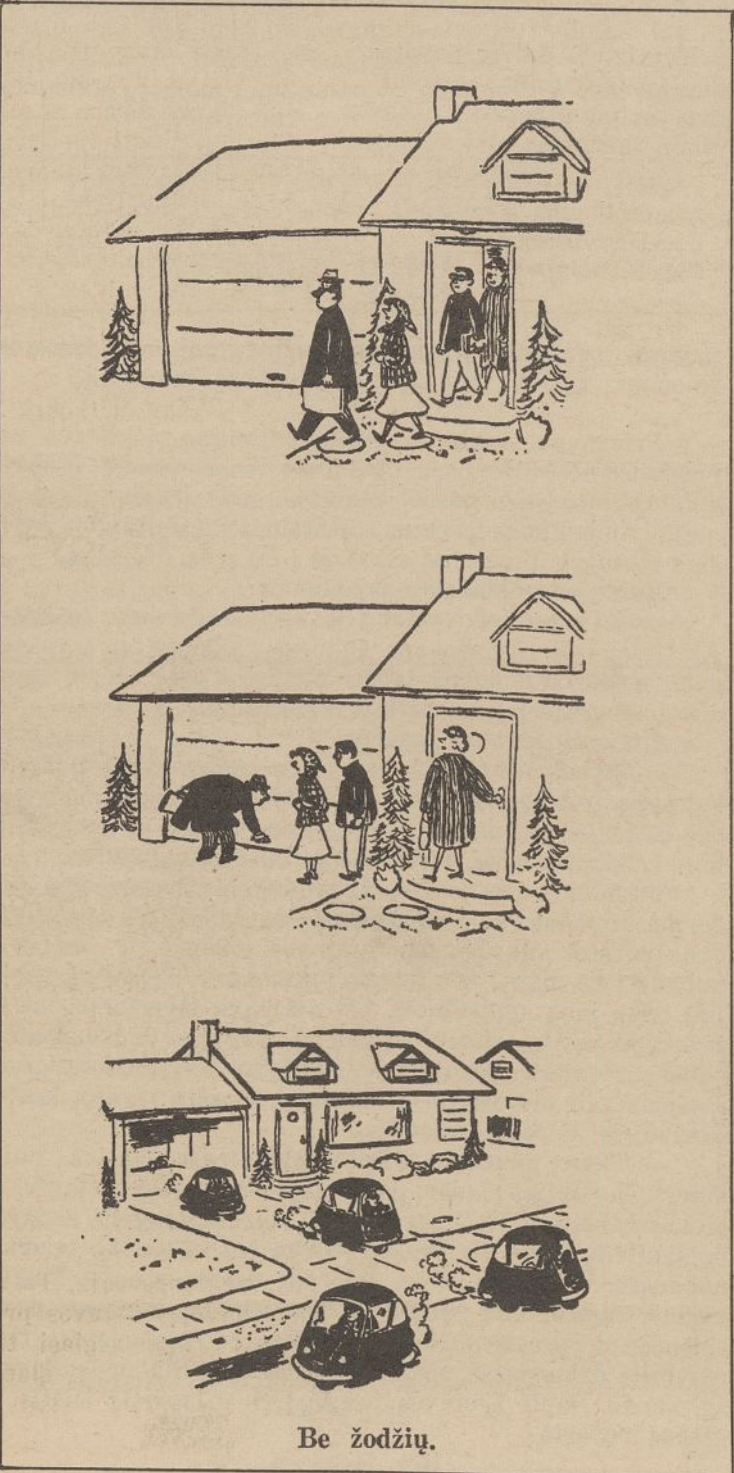
S. Grubliausko žiniomis, kitoje Hawajų saloje, Kau-ai, gyvena dar vienas lietu-vis iš So. Bostono, ponas Jenkins, su savo sūnumi c h e m i k u inžinierium. dir-bančiu ananasų bendrovėje.

Tad kur tik nepasisuksi, jei paieškai, visur atrasi lie-tuvių. Kai kurie, gyvena-mi visai svetimose visuome-nėse, nuo lietuviybės nutolę, labai ar ir visiškai pamiršę savo kūdikystės kalbą, bet daugumas savo kilmės ne-sigina ir ja net didžiuojasi. Kiek tokių lietuvių, nuo sa-vo tautos kamieno atitru-kusių vienur ar kitur buvau sutikęs, daugumos jų krū-tinėse dar tebeplaka lietu-viška širdis. Progai pasitaik-čius jie mielai prisimena lietuviškus esą. Tik abejoti-na, ar iš jų vaikų bebus ko-kios naudos lietuviams...

(Nukelta į 5 psl.)



Telefonu pašaukė vėl nauji lietuviai. Susitikom. Iš kairės: 12 metų Geri, p. Grubliauskas, p. Bal, Bronė Jameikienė ir J. J. Bačiūnai.



Be žodžių.

Fantastiškiausi uždaviniai

Jei Vokietija kapituliuotų...

Pasibaigus FBI tardymams, buvau nugabentas į Fort Jay, į karo kalėjimą. Mano celė buvo labai švarus vidutinio dydžio vielinis narvas, pro kurio skylutes vos galėjai įkišti cigaretę. Dieną ir naktį joje degė 200 vatų lempa.

Dabar buvau JAV armijos kalinys. Daugumas šio forto įnamių, kuriuos gana retai tekdavo pamatyti, buvo amerikiečiai kareiviai, už neklusnumą, bailumą ar-

ba kitus panašius nusikaltimus. Prižiūrėtojai — kari-
nė policija. Čia gavau kari-
nį davinį, ir neretai ant pa-
dėklo atsirasdavo kalaku-
tėnos su spanguolėmis. Pir-
mą kartą net nusigandau:
maniau, kad tai mano pa-
skutinieji pietūs.

Aš buvau kalėjimo pasi-
didžiavimas. Beveik kiek-
vieną dieną mane aplanky-
davo aukštesnieji karininkai.
Tris, keturis kartus per
dieną atsidarydavo durys,
prižiūrėtojas sušukdavo
"stok!", aš griebdavau sau-
jon savo kelnes (diržas ir
batų raišteliai buvo iš ma-
nės atimti, kad nesugalvo-
čiau pasikarti) ir sutikda-
vau naują štabo karininką.
Jie visi buvo labai riteriški
ir draugiški, teiraudavosi,
kaip su manimi elgiamasi,
kaip patinkas maistas ir ko-
kių norų aš turėčiau.

— Degtinės, deja, negali-
me atnešti, bet gal kitokio
gėrimo galėtume pasiūlyti?
— Atneškite coca-cola.

Užtruko gana ilgai, kol
aš pripratau prie tokios
draugiškos atmosferos. Ne-
galėjau suprasti, kad gali
būti taip švelniai elgiamasi
su priešu. Tačiau, kaip vė-
liau paaiškėjo, toks švelnus
rėžimas buvo taikomas tik
man — su Biliu buvo elgia-
masi visiškai kitaip.

Panaši, tik mažesnio mas-
to išimtis forte tuo metu
buvo taikyta kitam kaliniui
— garsiam amerikino džazo
dirigentu Benny Goodman.
Jis buvo uždarytas už kaž-
kokį nusikaltimą karinei
drausmei, ir jam buvo leis-
ta kalėjime groti. Jis ne-
praleisdavo progos kiekvie-
ną vakarą padirginti sargy-
bų ir kitų kalinių nervus.

Išbuvus kalėjime maž-
daug tris savaites, vieną
dieną mano celėje pasirodė
du majorai: Charles E. Rea-
gin ir John E. Haigny.

— Jei tamsta sutiksi, —
pasveikino jie mane, — mes
esame pasiruošę perimti
tamstos gynėjų pareigas
teisme.

— Dėkoju, — atsakiau.

— Žinoma, sutiksiu.

— Mes žinome tamstos
parodymus, — pasakė Rea-
gin. — Juristiniu požiūriu
tamstos atvejis visiškai aiš-
kus.

— Taip, — atsakiau.

Susėdome ir rūkėme.

— Mes ginsime tamstą
visomis priemonėmis, tai
garantuojame. Byla prasi-

dės netolimoje ateityje.
Pats Rooseveltas įsakė ne-
delsti.

— O kaip vertinate mano
šansus?

Majoras kurį laiką tylėjo.
— Teisiškai pažvelgus,
neturite jokių. Tai gerai ži-
note.

Linktelėjau galva.

— Bet vis dėlto tamstos
atvejo aš nelaikau beviltiš-
ku. Jei Vokietija kapitu-
liuos, tamstos gyvybė gal-
būt bus išgelbėta. Jei karas
nesibaigs, tamsta busi pa-
kartas. Tamstos gyvybė,
taip sakant, pradeda lenk-
tynės su karo pabaiga. Il-
gai jau nesitęs. Rusai prie
Oderio, mūsų daliniai Ruh-
ro krašte.

— Geras naujienas atne-
šėte.

— Mes vilkinsime bylą,
kol įmanoma, — kalbėjo
Reagin. — Galiu pasakyti:
p a n a u d o s i m e kiekvieną
triuką, kiekvieną spragą,
sunkinsime kaltintojų dar-
bą, kaip įmanydami. Pra-
džioje nudelsime bylos pra-
džią. Atseit, nebūsime bai-
gę susipažinti su medžiaga.
Tuo laimėsime vieną savaitę.
O dabar prašau atidžiai
klausytis.

Jis atsislojo ir pradėjo
vaikščioti po kambarį. Ant
jo krūtinės buvo kelios ei-
lės pasižymėjimo ženklų
juostelių.

— Tamstą pašauks į li-
dininko suolą. Klaus, ar
tamsta prisipažįsti kaltu.
Jei prisipažįsi — iš karto
žuves. Nesirūpink dėl pa-
rodymų, kuriuos davei FBI.
Teismo aktyje jie beverčiai.
Galvok tuo metu, ką nori,
bet šauk kiek jėgos neša:
"Nesu kaltas!"

Abu majorai atsisveikino
ir išėjo. Abu armijoje tu-
rėjo gerus vardus. Jie buvo
geriausi gynėjai, kokius be-
galėjau rasti, ir jie gynė
mane, tarytum aš būčiau
narys tos tautos, kurios
šnipinėti buvau išsirengęs.

— Tamstai nepasisekė,
— pasakė majoras Haigney
per pirmąjį susitikimą, —
ir tamstą pagavo. Bet tam-
sta esi laimingas, kad būsi
teisiamas amerikiniame tei-
sime. Pagalvok, kas būtų,
jei sakysim, būtum pakliu-
vęs į "reicho saugumo įstai-
gos" rankas.

Daug vilčių ir jie man
nesuteikė: mano dienos bu-
vo suskaitytos. Bet paga-
liau kiekvienos valstybės
teismas mane pasmerktų
mirti, tai aišku.



Strateginės oro komandos kariai pasiruošę dieną ir naktį...

KAIP VEIKIA STRATEGINĖ ORO KOMANDA

(Atkelta iš 1 psl.)

Prie įėjimo į štabo bū-
stinę stovi dar viena sargy-
ba. Ir kai ji mus praleidžia,
mano palydovas man paro-
do dar vieną saugumo prie-
monę: kiekvienas mano
žingsnis šiame požemio la-
birinte gali būti sekamas
televizijos ekrane.

*

Strateginės Oro Koman-
dos uždavinys oficialiuose
dokumentuose apibūtinamas
labai lakoniškai:

- taikos metu: atgrasinti
bet kokią komunistinę agre-
siją;
- karo metu: sunaikinti
Rytų bloko karinį pajėgu-

mą.

Šiems tikslams pasiekti
buvo sukurta milžiniška or-
ganizacija. Strateginė Oro
Komanda turi ketvirtį mili-
jono vyrų ir yra vienintelė
viso pasaulio mastu vei-
kianti karinė organizacija.
70 bazių penkiose pasaulio
dalyse išdėstyta aplinkui
60,000 km. ilgio sovietinės
imperijos sienas. 3,000 lėk-
tuvų, iš jų 2,100 sprausmi-
nių už garsą greitesnių
bombonešių, yra daugiau,
negu jų turi visos laisvojo
pasaulio orinės linijos drau-
ge. SAC bazių pakilimo ta-
kai, šalia vienas kito išties-
ti, sudarytų keturių ruožių
autostradą iš Maskvos į Ma-
dridą.

Finansiškai SAC yra pa-
ti didžioji JAV imonė. Į ma-
šinas ir bazes investuota
per 9 bil. dolerių. Vienos
dienos operacijų išlaidos
siekia 300 mil. dolerių.

Kas tris su puse minutės
ore degalais papildomas
bombonešis. Apie 500 maši-
nų ore skraido be pertrau-
kos. Trečdalis visos bombo-
nešių flotilijos visada stovi
paruošti pakilimo takuose.
Statomos penkios sėkmin-
gai išbandytų tarpkontinen-
tinių raketų Atlas (su
branduoliniu užtaisu, gali
skristi per 6,000 mylių) ir
bepilotinio bombonešio
"Snark" pakilimo bazės. Jos
tai ppat priklauso Strate-
ginei Oro Komandai.

SAC viršininkas gen. Po-
wer, kuris atsakingas tie-
siog prezidentui ir Jungt.
Štabo viršininkui, šį milži-
nišką aparatą administruo-
ja ir kontroliuoja elektro-
nišku tikslumu. Generolui
"Jėgai" nereikia net pakilti
nuo savo rašomojo stalo,
kad galėtų dalyvauti Pen-
tagono konferencijoje arba
bet kurios bazės štabistų
pasiitarime — televizijos
kamos įgalina jį būti "vi-
sur esančiu".

Specialiame spalvotosios
televizijos aparate jis gali
bet kuriuo dienos ar nakties
metu sužinoti meteorologi-
nes sąlygas bet kuriame žemės
kampelyje. Keturis
kartus per parą meteorolo-
ginė tarnyba paruošia glo-
balini oro sąlygų praneši-
mą, kuriame itrauktos ži-
nios apie orą Sov. Sąjungoje
jei bei Raud. Kinijoje.
(Bus daugiau)

REGISTRUOKITĖS Į JAUNŲJŲ
DAINININKŲ KONKURSA

Dirva gegužės 2 d., šeš-
tadienį, Clevelande rengia
jaunųjų dainininkų konkur-
są. Jo kaimėtojams paskir-
tos 3 premijos. Pirmoji pre-
mija — \$300.00, antroji —
\$200.00 ir trečioji \$150.00.
Į konkursą kviečiami jau-
nieji dainininkai iš JAV ir
Kanados.

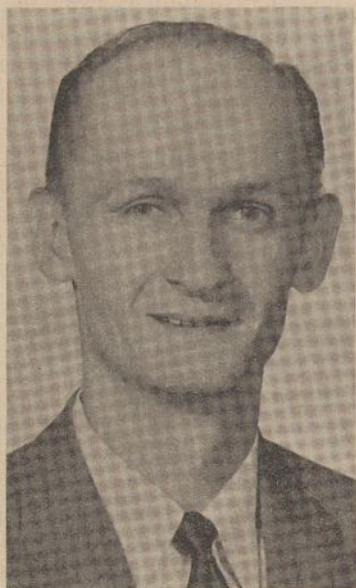
Konkurse gali dalyvauti
moterys ir vyrai, nevyresni
kaip 28 m., iš anksto prane-
sę apie tai Dirvai, bet ne
vėliau, kaip iki balandžio
mėn. 18 dienos. Įsiregistruo-
jant reikia pranešti balso
rūšį, kur mokosi dainavimo,
tikslų adresą ir vieną foto-
grafiją, tinkančią laikraš-
čiui.

Visi konkurso dalyviai,
atvykę į Clevelandą, gaus
rengėjų parūpintą nakvynę
lietuvių šeimose ir čia ne-
turės jokių išlaidų.



Dail. Mikas Šileikis —
Čiurlionis Meno Galerijos
direktorius Chicagoje. Šilei-
kis, kaip žmogus, labai nuo-
širdus, tolerantiškas, visų
mėgiamas.

Nuotr. B. Beržinio.



Profesorius Albert J. Bernatowicz.

Prof. Albertas Bernata-
vičius į Hawajus atvyko
1955 metų vasarą. Vedęs,
turi mažytę dukrelę. Prieš
tai porą metų buvo Orego-
ne, paskui Bermudos salose,
kur susipažino su būsima
žmona Belle. Į Hawajus at-
vyko todėl, kad ta vieta bu-
vo labai patogi jo profesijai
ir moksliniams darbams.
Jo mokslinė specialybė —
jūros žolės (seaweeds) ir jų
savybių tyrinėjimas. Čia
profesorius universitete yra
botanikos skyriaus viršini-
kas, gamtos mokslų kursų
koordinadorius ir National
Science Foundation Summer
Institute for Teachers
direktorius.

A. Bernatavičius savo sri-
tyje daug pasiekęs mokslo
vyras, turintis didelį auto-
ritetą. Universitete profesorių
visi žino kaip lietuvių (p. J a m e i k i e n s t v i r t i n i m u),
nes jis to neslepia ir vi-
siems pasisako esąs lietu-
vis. Tai malonus ir garbin-
gas reiškiny, pelnas garbę
pačiam profesoriui ir vi-
siems lietuviams.

(Bus daugiau)



Jei numatot
siųsti
siuntinius
Lietuvon,
pirmiausia
reikalaukit
TAZABO
kainoraščių!

TIK PER TAZAB LIETUVIŲ SKYRIŲ SIŪS-
DAMI, tikrai aukštos vertės prekėmis paremsite ne
tik siuntinių gavėjus, bet taip pat Lietuvį Vasario
16 Gimnaziją, nes nuo kiekvieno pasiųsto Lietuvon
siuntinėlio, Tazab lietuvių skyrius moka pastovų, iš
anksto sutartą mokestį besimokančiam jaunimui Vo-
kietijoje. Jūsų užsakyti siuntiniai nepabranginami
nė vienu centu!

Parašiusiems pasiunčiamie išsamius lietuviškus
katalogus ir angliškų medžiagų pavyzdžius.

TAZAB, LITHUANIAN DEP., 1, LADBROKE
GARDENS, LITHUANIAN W. 11, ENGLAND.



Pats laikas pagalvoti, kur praleisime ateinančias
vasaros atostogas. Ir neabejojame, kad Jūs dažnai
minėsite saulėtą Cape Cod, Mass.

Lietuvių vasarvietės "Meška" savininkai Stasys
Lušys ir Brutenis Veitas jus ir kviečia atvykti Cape
Cod. Vila vasarajimui bus atidaryta nuo birželio 15 d.
Vilos adresas: "Meška", Beach St., Monument
Beach, Cape Cod, Mass. Informacijų bei rezervacijų
reikalui kreiptis: St. Lušys, 105 Grand St., Brooklyn
11, N. Y. Tel. EVERgreen 7-5576.

CLEVELANDE: Tel. POTomac 1-5295. Neat-
saktius tel. MULberry 1-9302.



Los Angeles įvykusiam Tėvynės Mylėtojų Draugijos parengime Alice Želvytė-Dotts — pianistė ir Marija Jurkanskienė — dainininkė, išpildė lietuvių kompozitorių kūrinus. Nuotrauka L. Briedžio.

LOS ANGELES LIETUVIAI

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ KUOPOS POBŪVIS

Tėvynės Mylėtojų Draugijos aštunta kuopas Los Angeles Calif. kovo 15 minėjo penkiolikos metų sukaktuves. Ta proga buvo suruošta lietuviškos muzikos ir filmų vakaras, kuriame dalyvavo netoli poros šimtų žmonių. Parengimo pelnas skirtas netrukus išeinančiai knygai *Lietuvos žemių Aprašymas* paremti. Programos vedėju buvo V. Bakūnas. Po trumpos kalbos, kurioje kuopos pirmininkė H. Y. Petkienė apibūdino kuopos veiklą, sekė trumpos sveikinimo kalbos. Kalbėjo Lietuvos konsulas, ilgametis T. M. D. kuopos veikėjas, J. J. Bielskis, iškeldamas svarbą leidžiamų knygų; A. Biekša, kurs vadovauja trims organizacijoms (Sandaros, Piliečių Klubo ir A. L. Susivienijimo vietos skyriams); ir K. Liaudanskas, Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

Muzikalinėje dalyje gražiai keturias lietuvių kompozitorių dainas išpildė p. Marija Jurkanskienė, akomponuojant p. Alice Želvytė-Dotts. Ponia Dotts taip pat paskambino ištrauką iš B. Budriūno ilgesnės kompozicijos, "Audringi debesys virš Kauno". Dainininkė ir pianistė buvo apdovanotos gėlėmis.

Pertraukos metu visi vaišinosi prie skaniai pagamin-

tų valgių bufeto. Po to sekė filmų programą, kurią pravedė ponai Conradai iš Long Beach, turintieji Nepriklausomos Lietuvos vaizdą.

Ponai P. ir M. Conradai malonėję parodyti dvi filmas: 1938 m. sporto olimpiados vaizdus Kaune, ir tų pat laikų Lietuvos vaizdų filmą.

Filmos spalvotos ir publika jas sekė su dideliu dėmesiu, nes šiais laikais tokie Nepriklausomos Lietuvos vaizdai yra retenybė. Žiūrovai p. Conradams, o taip pat A. Latvėnui dariusiam filmų paaiškinimus, širdingai dėkojame.

Parengimo šeiminkais buvo pp. M. ir B. Vyšniauskai. Savo darbu prisidėjo kone visi kuopos nariai, tarp kurių pažymėtini: O. Račkienė, J. Dovydatienė, J. Miliūnas, J. Petkus, J. Marciauskas ir visa eilė kitų. Visiems reiškiamas širdinga padėka. **H. Y. P.**

• Anglijos vyriausybė nutarė sumažinti pajamų mokestį 3,75%. Aiškinama, kad tai daroma dėl pagerėjusios ekonominės padėties Anglijoje, kuri kitais metais dar busianti geresnė.

• Amerikoje šiuo metu dirbančių žmonių yra apie 64 milijonai. Bedarbių pašutinį mėnesį sumažėjo 400,000.

Europos problemos Azijos veidrodyje

Pavergtųjų Europos Valstybių Seimo pilnatis balandžio 8 d. posėdžiuiose paryškino dvi problemas: Europos klausimų sprendimo eventualų atoveiksmį Azijoje ir Rytų-Vakarų kultūrinių mainų praktiško vykdymo galimybes.

PEV Seimo pirmininkas S. Korbonski informavo Seimo pilnatį apie seimo delegacijos kelionę Japonijoje, Korėjoje, Formozoje, Filipinuose, Australijoje, Singapure, Vietname, Indijoje, Pakistane, Turkijoje, Graikijoje, Italijoje nuo sausio 26 iki kovo 26. Delegacijos patyrimai įvairiais atžvilgiais verti dėmesio. Komunistinis pagrindis visuose lankytuose kraštuose — vienur stipriau, kitur silpniau — yra jaučiamas ir vienur stipriau, kitur silpniau administracijos priemonėmis yra prilaikomas. Komunistinės Kinijos kolosas veikia Aziją ne tik savo karinės jėgos bauginančia persvara, bet ir savo rinkų platumu Japonijos ir kitų kraštų gaminiams realizuoti. Ne tik oficialiųjų sluoksnių atstovai, bet ir plačiosios visuomenės eiliniai žmonės vieningai įsitikinę, kad Europos politinių problemų vienoks ar kitoks sprendimas automatiškai atsispindėtų ir Azijos problemoms. Kiekvienas sovietų laimėjimas Europos regione automatiškai stiprintų sovietų pozicijas Azijos regione. Antra vertus, Rytų-Vakarų surastas būdas Vokietijai apjungti esą lygiai galėtų tikti ir Korėjai, ir Vietnamui sujungti. Azijos komunizmo žlugimą spėjama kilsiant iš vidaus, nes Kinijoje "rajoniniai" sukilimai prieš komunistinį režimą yra nuolatinis reiškinys. Iš antikomunistinių tarptautinių organizacijų Azijoje gajai reiškiasi Antibolševikinis Tautų Blokas, dominuojamas ukrainiečių. Delegacijai nevienoje vietoje buvo pareikštas noras PEV Seime matyti ir Ukrainą bei Gudiją.

Popietiniame posėdyje pilnatis dėmesys daugiausia buvo sutelktas Rytų-Vakarų kultūrinių mainų klausimui. Prof. Popa (Rumunija) pateikė seimui dokumentuotą apžvalgą apie JV — Sov. S-gos mainų rezultatus 1958 m. Iš jų matyti, kad kai kuriose srityse Sov. Sąjunga nesilaikė net ir sutartimi numatyto reciproci-teto. Referento nuomone, PEV Seimas Rytų-Vakarų kultūriniam mainam tegali turėti vieną mastą: ar tie mainai padeda pavergtųjų bylai, ar jai kenkia. Vykdomi be plano ir be supratimo, ko sovietai tais mainais siekia — jie gali būti labai žalingi ne tik pavergtiesiems kraštams, bet ir laisvajam pasauliui. Vykdomi apdairiai, jie gali būti naudingi. Raportas teigia, kad reciproci-teto principo laikantis kultūriniai mainai pirmiausia turėtų bazuotis radijo transliacijomis, knygų ir apskritai spaudos pasikeitimu, filmais, parodomis, mokslininkų bei studentų ryšiais, bet komžiausiai turėtų ekskursijomis.

Seimas taip pat iš klausė pirmininko pranešimo apie praėjusių keturių mėnesių PEV Seimo veiklą, rezoliuciją dėl Jungtinių Tautų numatytą Treminio Metų, seimo ekonominės komisijos pranešimą ir jos eksperto J. Wazelskio paaiškinimą dėl sovietų ekonominio pavergtųjų valstybių išnaudojimo ir Lietuvos delegacijos pirmininko V. Sidzikausko referuotą nutarimą dėl užgyrimo PEV Seimo Bendrųjų Reikalų Komiteto memorandumo Britanijai, Prancūzijai ir JAV ryšium su Berlyno krize. Seimas taip pat pavedė B. R. Komitetui paruošti ir įteikti Europos Tarybos Patariamajam Seimui deklaraciją Europos problemų sprendimo ir Vakarų taikos programos klausimais.

Kor.



Pov. Dirkis, labai jodrus, gyvas, vienas iš ryškesnių karių romuvėnų veikėjų, L. Ž. S. Chicago skyriaus susirinkime skaito protokolą, kuriame surašyti ir pasikalbėjimai prie kavutės... Nuotr. B. Beržinio.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RPublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th Place.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

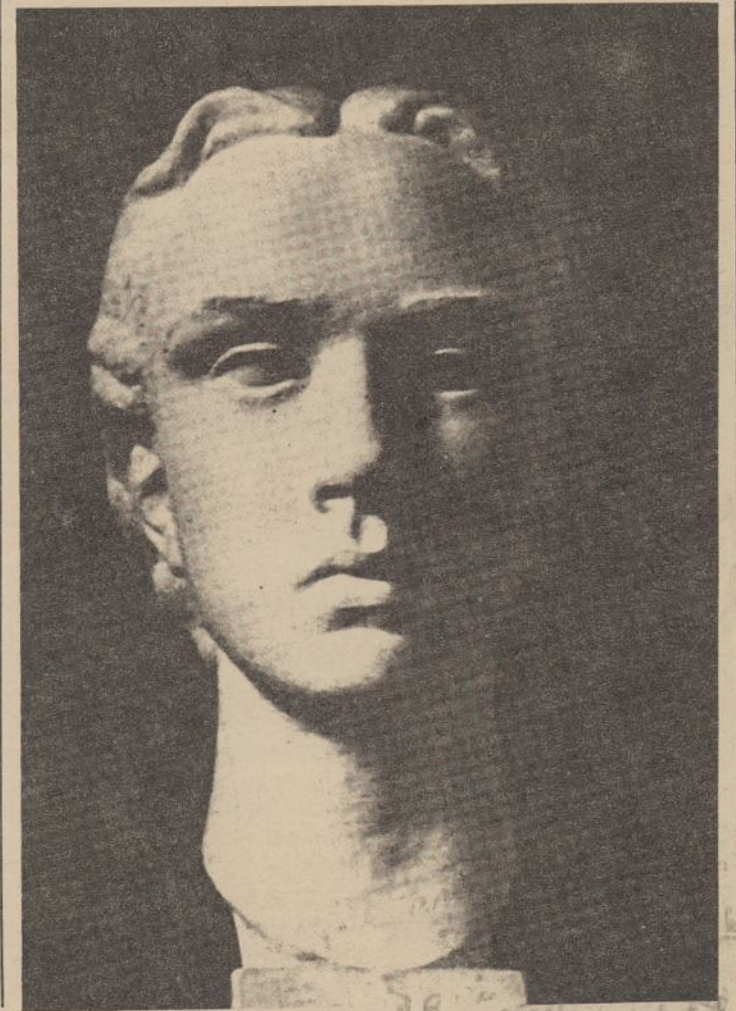
Telefonas:
Ofiso RPublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ŽILVINAS



Juozas Mikėnas: Dukters portretas (skulptūra).

Darbai. — "Tegu girtos sukasi — gal bus miltų", rašė Juozas Tysliava Vienybėje po kovos su kultūriniu nuosmūkiu manifesto paskelbimo. Bet girtos sustojo tuoj pat, o miltų — jokių, šešiasdešimt kultūrininkų iškilmingai padėjo savo parašus po manifestu, ir... pasipriešinimas kultūriniam nuosmūkiui tuo baigėsi.

Mūsų periodinė spauda, kuriai manifestas pirmoje eilėje buvo taikomas, nesulaukė (be mažos išimties) jo signatarų bendradarbiavimo. Tik vienas Juozas Girtinis, kuris, sakoma, buvo manifesto organizatorius, tebeplikavojo Aiduose nuosmūkinėmis temomis.

Šviežią kultūrinį ragaišį — ir gero skonio — nepavyks iškeipti šešiasdešimčiai vien tik nutarus, kad anksčiau keptasis buvo be rūgšties. Prijuostes turi pasikaisyti visi, nes visų pajėgiųjų patirtis ir bendradarbiavimas reikalingas. Iš miego, brolau, šiuo paties neišvirs!

Vardai. — Skulptorius Juozas Mikėnas Lietuvos dailininkų suvažiavime nusiskundė, kad trūksta kūrybinio bendradarbiavimo tarp Lietuvos meno darbuotojų: "Laimėjimai, kurie pasiekti paminklų statyboje, vargu ar išplaukia iš skulptorių ir architektų bendradarbiavimo: pastarųjų nuopelnas čia dar labai nežymus". Skulptoriaus J. Mikėno darbai yra papuošta daugelis Lietuvos viešųjų pastatų.

• Dr. Jonas Remeika, šalia tiesioginio darbo Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje, naujai paruošė spaudai dvi knygas: Mažosios Lietuvos smulkiąją tautosaką "Žmonių išmintis" ir Chr. Wuestendoerfer apysakos "Aisčių saulėtasis takas" vertimą. Ši pastaroji knyga yra iš prūsų probūtovės ir parašyta remiantis seniausiais istoriniais šaltiniais; savo laiku ji buvo išspausdinta Keleivio dienraštyje Klaipėdoje. Abi knygos švietimo Ministerijos 1940 m. buvo pripažintos tinkančios mokyklų bibliotekoms, tačiau, užėjus bolševikams, nespėta jas išleisti.

• Kompozitorius Eduardas Balsys Lietuvoje laimėjo pirmąją premiją už geriausią dainą apie Vilnių — "Mylimas Vilniau", žodžiai V. Reimerio. Antrąją premiją atžymėta komp. Konrado Kavecko "Neris ir Vilnelė", gi trečiąją premiją gavo to paties K. Kavecko daina "Vilnius". Šiam Vilniaus miesto vykdomojo komiteto paskelbtam dainos konkursui buvo atsiųsta virš šimto kompozicijų.

• Lietuvių kilmės anglų aktoriai įgyja vis didesnį populiarumą amerikiečių televizijoje. CBS New Yorke savo Show of the Month pastatymui balandžio mėn. parinko dramą "The Browning Version", kurioje pagrindinį vaidmenį atlieka Sir John Gielgud. Jungtinės Tautos savo dokumentiniam filmui, kuris Velykų dieną buvo rodomas TV Omnibus programoje, pranešėju pasikvietė filmų aktorių Lawrence Harvey.

• Stasys Tijūnaitis Nepr. Lietuvoje redagavo vaikų laikraštį Žvaigždutę ir išleido keletą liaudies pasakų rinkinių. Dabar iš kelių ankstesnių pasakų knygų sudarytas ir išleistas vienas didokas "Mūsų pasakų" tomas 25 tūkstančių egzempliorių tiražu. Knygą iliustravo dail. R. Ulbikaitė. Šių eilučių autoriui malonu šia proga prisiminti, kad pirmasis jo rašinys (autoriui dar tebenešiojant trumpas kelnaites) spaudoje pasirodė kaip tik S. Tijūnaitio redaguotoje žvaigždutėje.

• Dail. Albinas Elskus, įrengęs nuosavą vitražų dirbtuvę New Yorke, sėkmingai atlieka įvairius meniškų amerikiečių firmų ir privačių užsakymus. Design Center New Yorke (415 E. 53 St.), kurio parodas plačiai lanko amerikiečių architektai, vidaus dekoratoriai bei eilinė publika, — dailininkas yra išstatęs keletą savo stiklo darbų: vitražą, sieninį stiklo montažą ir to paties spalvoto stiklo stalą. Susidomėjimas mūsų dailininko darbais yra neeilinis.

• Aktoriui Petruvi Kubertavičiui už ypatingus nuopelnus vystant lietuvių tarybinį teatro meną suteiktas liaudies artisto vardas. Aktorius, Nepr. Lietuvos teatro veteranas, šiuo metu dirba Kauno Jaunojo Žiūrovo Teatre.

Krislai. — "Apygardos pirm. J. Šlepetyš apibūdino praeitų metų veiklą, pažymėdamas, kad manoma sudaryti naujas apylinkes iš jau esamų kitų organizacijų, imant maistą iš krautuvų, o tai nėra lengva" (Vienybė).

• "Sunkiausias darbas laikyti besispardančią kiaušlę" (Draugas).



Šv. Mikalojaus bažnyčia Vilniuje, statyta prieš 500 metų.

DALYVAUKIT JAUNŲJŲ DAINININKŲ VARŽYBŲ

KONCERTE

ir padėkit išrinkti pačius geriausius. Varžybose dalyvauja JAV ir Kana-
dos jaunieji dainininkai.

Varžybų koncertas įvyksta

**Gegužės 2 d. šeštadienį Slavenian Auditorium,
6409 St. Clair Ave, Cleveland.**

Pradžią 6:30 val.

Bilietai po \$2.50, \$2.00, \$1.50 ir moksleiviams po \$1.00 jau parduodami
Dirvoje.

ISIGYKIT IS ANKSTO, KAD TURĖTUMĖT GERESNĘ VIETĄ.

Po koncerto šokiai, bufetas ir kitos pramogos.

Balsavimo lapeliai geriausiems dainininkams išrinkti bus du-
dami prie įėjimo.

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

3 1/2 % **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE



DIEVO KARALYS TĖS ŽINIOS

Neabejotina jog Dievo valia yra tokia, kad turi būti jo žodis, o ne koki daiktą. Dievo vaikai turi vaikščioti tikėjimu, ne regėjimu. Tikėjimas yra nematomų dalykų įrodymas, ir toks įrodymas yra pagrindas tiems dalykams, kuriuose Dievo vaikai turi vilties. Be tikėjimo negalima patikti Dievui. (Žyd. 11:1, 6).

Tikėjimas yra sėkmė girdėjimo ir supratimo apie Dievo žodį ir paskui pasitikėjimu tuo, ką jis sako. (Rom. 10:17). Dievo vaikas turi išgirsti tiesą ir pasitikėti tuo, kas parašyta Dievo žodyje. Tai kaip jis galės pažinti tiesą žiūrėdamas į akmenų krūvą arba jų matavimus? Apie tiesą ir jos kilmę nėra jokių neaiškumų. Jėzus pasakė, "Tavo žodis yra Tiesa", ir pareiškė, kad tiesa pasišventęs žmogus yra pašventinamas. (Jono 17:17). "Kad tu išaukštintai labiau už savo vardą tavo žodį". (Psal. 138:2). Argi Dievas galėtų išaukštinti savo vardą pasatydamas kur nors akmenų krūvą?

Jehova pasakė: "Taip bus mano žodis, kurs išėina iš mano burnos; jis negrįš į mane tuščias, bet padarys ko aš norėjau, ir bus sėkmingas tuose dalykuose, kuriems aš jį siunčiu". — Iza. 55:11.

Skelbia:
WILLIAM SHIMKUS
1077 E. Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773
REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemies-
čiuose, kreipkitės į mane, gausite pigia kainą. Taipgi gausit
patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir iš-
pildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba
asmeniškai.

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitai mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į vyriausią įstai-
gą arba mūsų patyrius, atyčius ir mandagius skyrių vedėjus, visi maloniai suteiks jums visus nuro-
dymus. Pradžiuginkite savo giminės ir draugus nusiųdami jiems siuntinį. Mūsų didžiulė firma turė-
dama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas
laikė 48 val. ir adresatą pasiekia per 6—7 savaites (oro paštu laike 7—12 dienų). Įstaigose yra pirmos
rūšies pasirinkimas maisto produktų, įvairių pramonės dirbinių, odų avalynės, laikrodžių ir kitokių
prekių pačiomis žemiausiomis kainomis. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite infor-
macijų apie naujas miltų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Septintoji lietuvių die-
na, rengiama Lietuvių Ben-
druomenės abiejų Clevelan-
do apylinkių įvyks birželio
28 d., Diamond Lake vieto-
vėje, kur vyko praėjusiais
metais. Visos lietuviškos or-
ganizacijos maloniai prašo-
mos tą dieną nedaryti jokių
parengimų.

Lietuvių diena rengti iš
abiejų apylinkių yra suda-
rytos komisijos. Pirmosios
apylinkės: J. Virbalis, Z.
Dučmanas, A. Kubiliūnienė
ir J. Žilionis. Antrosios apy-
linkės: S. Kudokienė, E.
Nainienė, S. Stasienė, M.
Valienė, J. Žukas. Abiem
komisijom vadovauja pir-
mos apylinkės pirm. J. Vir-
balis.

• ALTo metinis atstovų
susirinkimas įvyks balan-
džio 19 d., 11:30 val. (sek-
madienį), tuoj po pamaldų,
Lietuvių Svetainės salėje.

Darbotvarkėje; valdybos
ir revizijos komisijos prane-
šimai, naujos valdybos,
revizijos komisijos rinkimai
ir kiti klausimai.

Maloniai prašome ALTo
Clevelando sk. dalyvaujan-
čias organizacijas į susirin-
kimą atsiųsti atstovus.

• Cleveland Trust Com-
pany praneša, kad ji plečia
reklamos programą šį pa-
vasarį į televiziją.

Šie trumpi televizijos pra-
nešimai yra laikraščiu skel-
bimų tęsinys. Cleveland
Trust, turinti 69 banko sky-
rius yra vienas iš didžiau-
sių bankų amerikijoje ir pats
didžiausias bankas Ohio
valstybėje.

• Balandžio 18 d., 8 val.
vakaro lietuvių salėje Cle-
velando birutietės rengia
Kartūno vakarą. Programa
įvairi ir įdomi. Puikus bu-
fetas. Gros šaunus orkes-
tras. Visi kviečiami jame
dalyvauti. Bilietai gaunami
pas birutietes.

Capas Realty Co.
13923 Euclid Ave.
MU 1-4515

Vienos, dviejų ir daugiau
šeimų namų pasirinkimas
lietuvių rajonuose, East Cle-
velande, So. Euclide, Bra-
tenahl, Forest Hills ir kitur
su mažu įmokėjimu.

Su \$500.00 įmokėjimu
nauji namai Mentore.

Istaiga atidaryta kasdien
nuo 9 val. ryto iki 8 val. va-
karo. Sėkmadieniais nuo 12
val.

J. P. MULL-MULIOLIS
6606 Superior Ave.

4 šeimų mūrinis, po 6
kamb., 4 garažai, geroje vie-
toje, \$28,000.

2 šeimų mūrinis po 5
kamb. ir 4 šeimų mūrinis
ant vieno sklypo, 6 garažai,
netoli šv. Jurgio mokyklos,
\$36,000.

6 šeimų, metinės pajamos
\$4,200. Labai gerame sto-
vyje. \$22,800.

4 šeimų, mėnesinės paja-
mos \$265. Įmokėti \$2,500.
2 šeimų 6 ir 5, 4 garažai
netoli šv. Jurgio. \$12,800.

1 šeimos namų didelis pa-
sirinkimas \$10,000 ir dau-
giau.

Jei nori parduoti namus,
skubiai kreipkis pas mus.
Turime pirkėjų betkuriai
Clevelando, East Clevelan-
do, Euclid ir kt. vietovėms.

Galime už gerą kainą par-
duoti jūsų namus juodukų
rajonė.

Bendradarbiai:
Algimantas Dailidė ir kiti.
UT 1-2345 HE 1-8516

(30)

Solistų koncertas

Mūsų iškiliųjų solistų —
Prudencijos Bičkienės ir
Stasio Baranausko-Baro pa-
vasarinis koncertas Clevel-
lande įvyksta gegužės 16 d.,
7 val. vak. Slovėnų audito-
rijoje, 6409 St. Clair Ave.

Rengia ALRKF Jaunimo
stovyklos globos komitetas
Clevelande. Bilietų jau gali-
ma užsisakyti Spaudos kios-
ke arba skambinant tel. IV
6-2152 — Simonas Laniaus-
kas. (Sk.)

Reikalinga senyva moteris
prižiūrėti namams. Kamba-
rys, maistas ir alga. Virti,
valyti namą ir lyginti balti-
nius. Tikslai lietuviškai kal-
banti.

Šaukti HE 1-4067.

• Išnuomojami 6 kamba-
riai ir vonia. Suaugusiems.
Šaukti EX 1-2497.

(29)

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikro-
džius, apyrankes ir kitas
brangenybes. Sąžiningas ir
garantuotas darbas prieina-
momis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.
**AUTOMAŠINŲ
TAISYMAS**

Mašinų viršaus tai-
symas ir dažymas: mo-
torų, stabdžių patikri-
nimas ir taisymas,
greičio dėžės ir kt. ma-
šinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini
akumulatoriai.

24 hours towing.

Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų
pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO
ISTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes
tarpininkaujam namus įsigyti ten, kur Jūs
pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus
kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klub-
bas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje,
galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą
laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lie-
tuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

PARENGIMŲ kalendorius

Balandžio 11 d. Vysk. M.
Valančiaus Lituanistikos
mokyklos metinis vakaras.

Balandžio 18 d. Birutės
Draugijos kartūno vakaras
lietuvių salėje.

Gegužės 2 d., Slovenian
Auditorium JAV ir Kana-
dos jaunųjų dainininkų kon-
kursas. Rengia Dirva.

Gegužės 3 d. Akademinio
Skautų Sąjūdžio narių ir
artimųjų Motinos Dienos
minėjimas čiuurioniečių na-
muose.

Gegužės 9 d. Čiuurionio
Ansamblio namuose LVS
Ramovės pobūvis.

Gegužės mėn. 10 d. Jul.
Kazėno mokinių koncertas
N. Parapijos salėje.

Gegužės 16 d. Slovenian
Auditorium koncertas. Ren-
gia ALRK F-jos jaunimo
stovyklos globos komitetas
Clevelande.

Gegužės 23 d. lietuvių sa-
lėje jūrų skautų vakaras.
Vaidins Toronto vaidybos
būrelis.

N A U J A S PATARNAVIMAS JUMS

Kadangi daugelis žmonių
užmiršta atnaujinti savo
leidimus automobiliams vai-
ruoti, o, laiku neatnaujinus
leidimą, gali prireikti iš
naujo laikyti egzaminus, to-
dėl mūsų draudimo agentū-
ra maloniai patarnaus Jums,
mėnesį prieš leidimui pasi-
baigiant primindama Jums,
kad laikas atnaujinti leidi-
mą.

Visa kas reikalinga: už-
pildykite žemiau pridedamą
kuponą ir pasiųskite:

PAULINA
MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

Kuponas:
Pavardė
Adresas
Telefonas
Kada baigiasi leidimas

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

Spauda

Laikraščiai ir žurnalai

• **Liet. Studentų Sąjunga** JAV ruošia studijų dienas šiose vietovėse: Urbanoje, balandžio mėn. 18-19 dienomis. **Clevelande**, balandžio mėn. 25-26 dienomis. **New Yorke**, gegužės mėn. 2-3 dienomis. Visus studentus prašome studijų dienose dalyvauti.

• **Vilius Bražėnas** (Bražvilis), iš Stamford, Conn., žinomas feljetonistas, knygų "Normuotos šypsenos" ir "Kalorijos ir doleriai" autorius bei Lietuvos Skautų Brolijos vyriausias lauzavedys, bus Jarošeko kvarteto koncertų programų vedėjas. Šie koncertai ikyks: šeštadienį, balandžio 18 d., 7 val. didžiojoje Grand Paradise salėje, 318 Grand St., Brooklyne, ir sekmadienį, bal. 19 d., 3 val. Piliečių Klubu salėje, 227 Lawrence St., Hartforde. Akademinių Skautų Sąjūdžio New Yorko ir Hartfordo — Waterburio skyriai maloniai kviečia rytinio pakraščio visuomenę šiuose koncertuose dalyvauti.



LUCINE AMARA

Balandžio 20 d. Clevelande prasideda Metropolitan Operos 34-tosios gastrolės. Bus atliktos šios operos: Tosca, Carmen, Rigoletto, La Bohema, Fledermaus, Cavalleria Rusticana, Pagliacci ir Madame Butterfly.

Bilietai nuo \$2.00 iki \$12.00 parduodami Union Commerce Bank, E. 9 ir Euclid gatvių kampas.

Lietuvių Bendruomenės centro valdyba išleido leidinį "Bendruomenės apylinkė ir jos veikla". Ir leidinio viename skyriuje kalbama apie lietuviškąją spaudą. Rašoma:

"Atidžiau pasekę, kiek tautiečių prenumeruoja lietuviškus laikraščius bei žurnalus Bendruomenės apylinkių ribose, pastebėjome, kaip nepakankamai prenumeruojama lietuviškoji spauda ir kaip dar labiau apleista vaikų bei jaunimo periodinės spaudos prenumeravimo sritis. Šitai liudija tokie apgailėtinai liūdnuomenys: venas vaikų laikraštėlis ("Tėviškėlė") turėjo sustoti, antrasis ("Eglutė") laikosi iš pašalio surinkamomis aukomis, mūsų kultūros žurnalai leidžiami su nuostoliais, nemaža dalis periodinės mūsų spaudos laikosi tik mecenatine parama.

Tai rodo, kad nevysi lietuvių pasiilgsta ir pasigenda savo spaudos. Bet kartu tie namai, į kuriuos jau neranda kelio lietuviškas laikraštis ir žurnalas, netenka taip pat ir lietuviškos dvasios. Jų gyventojai pasuko kitu, t. y. n u t a u t i m o, keliu.

Nutautimo kelias nėra Bendruomenės kelias. Bendruomenės siekimas — lietuvis lieka lietuviu visur ir visada. Todėl jos apylinkės rūpinasi, kad kiekvieną lietuvių pastoviai lankytų lietuviškas laikraštis. Apylinkėms čia plati veiklos dirva, didysis jų rūpestis.

• **Naujasis FASK-tas** pasiskirstė pareigomis: Vakselis Aleksandras — pirmininkas, Birutis Algirdas — vice pirmininkas, Kepenis Jaroslavas — generalinis sekretorius, Ruzgas Algirdas — sekretorius, Brazauskas Kazys — išdininkas.

Oficialus naujojo FASK-to adresas yra: Jaroslavas Kepenis, Gen. Sekr., 360 Palmetto St., Brooklyn 27, N. Y., telef.: VA 1-3247.

Būdas, kuriuo renkama jaunimo ir apamai visos kitos spaudos prenumerata, panašus į šių laikų knygnešių darbą. Tokiam uždaviniui vykdyti reikia ryžtingo ir atsidėjusio žmogaus. Jį surasti būtų LB apylinkės valdybos reikalas, Tokiu spaudos talkininku galėtų būti arba jaunas aukštesniosios mokyklos (high school) vyresniųjų klasių mokinys, linksmas, žvalus, guvus ir kalbus bernaitis (mergaitė), arba senyvas, visų gerbiamas žmogus, gal koks pensininkas (-ė).

Išivaizduokime, apylinkės valdyba gerai žino savo apylinkės lietuvių šeimų sudėtį, tų šeimų kultūrinį lygį ir kultūrinių interesų imlumą. Išivaizduokime taip pat, kad veikli apylinkės valdyba jau turi sudariusi vietos lietuvių kartoteką, iš kurios matyti, kurie tautiečiai sudaro lietuviybės aktyvą, o kurie pasyvą, kur reikalinga apylinkės valdybos pagalba, o kur galima tikėtis tokiai pagalbai talkininkų. Tad ir spaudos talkininkui — platintojui, jei jis savo uždavinį ribotų pvz. tik vaikų bei jaunimo spauda, nebūtų sunku k a r t a per metus aplankyti tas šeimas, kuriose esama priaugančio "Eglutė" ir išaugančio iš jos amžiaus vaikų. Priaugančiam vaikui užsakoma "Eglutė", o išaugusiam jaunuoliui (berniukui ar mergaitei) ieškoma kitos spaudos.

Jeigu toks spaudos talkininkas, būdamas kontakte su LB apylinkės valdyba, per metus tik tiek padarytų, kad vaikų ir jaunimo lietuviškosios spaudos prenumeravimas ne mažėtų, bet kiek galima ir didėtų, vienas baras lietuviybės išlaikymo fronte būtų apytikriai saugus. Tik Bendruomenė siekia dar daugiau: Spaudos Dienos tikslas — kad kiekvienas lietuvis turėtų ir skaitytų nors vieną lietuvišką laikraštį."

Įdomu, ar šį gerą patarimą daug Bendruomenės apylinkių įgyvendins, kad didžiausias lietuviybės išlaikymo baras būtų saugus?

BALTIMORE

LIETUVIŲ KOLONIJAI BR. HONDURE KURTI SUSIRINKIMAS

Balandžio 5 d. Lietuvių salėje šiuo klausimu padarė pranešimus prof. K. Pakštas, J. Vitėnas ir jūrų kapitinas Dr. A. Mažeika.

Iš labai įdomių pranešimų paaiškėjo, kad lietuviams ten kurtis klimatinės ir ekonominės sąlygos pakankamos, ypač Pietų Amerikoje gyvenantiems. Tokia autonominė kolonija su lietuvių valstybine kalba, būtų vienintelė galimybė išlikti nenuautusiems.

Po pranešimų ir diskusijų buvo įsteigtas Draugijos Autonominės Lietuvių kolonijos Br. Hondure steigimui remti Baltimorės skyrius, kurio pirmininku išrinktas adv. Stasys Balčiūnas.

Daugelio nuomone, lietuviybės išlaikymo tikslams lietuvių kolonijos steigimas būtų tiesioginė Pasaulio Liet. Bendruomenės pareiga. Tačiau Pasaulio LB Valdybai tai būtų persun-



Rūbeliai raštuoti, rūbeliai mamųčių austi... Tai Chicago lietuvių Tautinio ansamblio mažosios kanklininkės ir choristės. Jų išpildoma programa primena tylų tylų upelio čiurlenimą... Nuotr. B. Beržinio.

ABN kongresas Toronte

Antibolševikinis Tautų Blokas Kanadoje, kuris trumpai vadinamas ABN, savo tarpe turėdamas sumanių ir energingų veikėjų, politinė veikla yra gražiai užsirekomendavęs ne tik kanadiečių visuomenėje, bet toji veikla siekia net tolimus Azijos ir Afrikos kontinentus.

Dar visai neseniai, praėjusių metų rudenį, užtrukęs porą dienų 15 metų sukakties paminėjimas, kuriame dalyvavo atvykę iš Europos ABN centrinio komiteto pirmininkas Y. Stetzkio, praėjo su dideliu pasisekimu.

NEW YORK

MAŽOSIOS LIETUVOS BICIULIŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Mažosios Lietuvos Biciulių Draugijos New Yorke susirinkimas įvyks balandžio 19 d., sekmadienį, 5 val. popiet, 197 Maujer St., Brooklyn, Ev. parap. salėje. Jame Laisvos Lietuvos Komiteto narys Kipras Bielinis darys pranešimą apie Mažosios Lietuvos problemas ir kas tuo reikalu daroma.

Ta proga bus renkama nauja valdyba. Po to bus kuklios vaišės. Nariai ir svečiai maloniai kviečiami dalyvauti.

POKALBIŲ VAKARAS

Gegužės 9 d., šeštadienį, Lietuvių Tautinės Akademijos Sambūris New Yorke rengia Pokalbių vakarą su kukliomis vaišėmis. Pokalbių tema — Lietuvių organizacijos ideologiniu ir pasaulėžiūriniu atžvilgiu. Referentas bus V. Rastenis, koreferentas Dr. B. Nemickas.

Kviečiami visi nariai ir narės, o taip pat jų svečiai ir viešnios. Jaunimas turės progos pašokti, pasilinksinti.

Visa tai vyks Liet. Piliečių Klube, 280 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Pradžia 7 val. vak.

kus uždavinys, išsklaidytų jėgas ir užtestų vykdymą. Tam uždaviniui vykdyti reikalinga atskira organizacija. Tačiau Pasaulio LB ir atskirų kraštų Bendruomenių pritarimas ir moralė parama, atrodo, reikalingi.

K. P.

BOSTON

ĄČIŲ VISIEMS!

Balto komitetas simfoniniam koncertui rengti Bostone, sudarytas iš vietos organizacijų veikėjų ir įvairių lietuvių visuomenės sluoksnių, kovo 23 d. baigė koncerto apyskaitą ir pasirašė aktą.

Praėjusiais metais, Lietuvos Nepr. 40-ies metų sukakties minėjimą baigdami, Bostono lietuviai, minėtam komitetui vadovaujant, surengė pirmą kartą simfoninės muzikos koncertą, kuriame buvo atlikti kompozitorių V. K. Banaičio, J. Gaidelio, Vl. Jakubėno ir J. Kačinskio simfoniniai kūriniai ir dainos. Koncerto solistas buvo Stasys Baras. Bostono Universiteto simfoninį orkestrą dirigavo Jaromiras Kačinskas.

Koncertas įvyko garsioje Bostono Symphony Hall, 1958 m. lapkričio 16 dieną, tai buvo Lietuvos Neprik. 40-ies metų sukakties minėjimų vainikas Naujojoje Anglijoje.

Iš apyskaitos minėtina bendros pajamos, šlaidos ir likutis. Pajamų gauta: \$2,369.68; išlaidų, \$2,658.95; grynas pelnas, \$210.73. Šis likutis perduotas Balfo 17-to skyriaus išd. A. Bričkui, kuris susirinkimo pageidavimu, persiuntė \$200 Vasario 16-tos Gimnazijai Vokietijoje.

Komitetas buvo sudarytas iš 60 asmenų. Neįmanoma atskirai kiekvieną išvardinti ir dėkoti už atliktą darbą. Todėl prašau priimti mano nuoširdžią padėką visiems ir visoms, kas tik prisidėjo prie didelio darbo — Lietuvių simfoninės muzikos koncerto surengimo, rėmimo ir jame dalyvavimo.

Balfo Komiteto Simfoniniam Koncertui Bostone Rengti pirm. Antanas Matjoška

CHICAGO

ZIBUOKLIŲ BALIUS

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicago skyrius ruošia Zibuoklių balių, kuris įvyks 1959 m. balandžio 18 d. 7:30 v. Western Ballroom salėje, 3504 So. Western Ave.

Šokiams gros Jurgio Akelio orkestras. Veiks savas gerimų bufetas.

Skyrius kviečia visuomenę skaitlingiausiai dalyvauti.

Įėjimas ir vakariene — \$5.00. Studentams ir moksleiviams — \$3.00.

JAV

Edvardas Šulaitis pasitraukė iš Sporto žinių redaktoriaus pareigų.

Bostono tarpklubinė šešėlių pirmenybėse dalyvauja lietuvių komanda ir yra surinkę 7½ - 4½ taškų. Lietuvių B komanda įveikė Brattle klubą 3-2 ir lentelėje stovi penktoje vietoje iš 15 komandų.

Detroito LSK Kovas išrinko naują valdybą: Pr. Misiūna, Vyta. Ragucką, Vyta. Rugienį, B. Šimkutę ir J. Paškų. Klubu adresas: Pr. Misiūnas, 8863 Homer, Detroit 9, Mich.

Kanada

Aušros mergaičių krepšinio komanda laimėjo Kanados Sporto Apygardoje pirmą vietą nugalėjusi vyrties 28:16.

Ontario stalo teniso pirmenybėse dalyvavo ir lietuviai tenisinkai. Kasperavičiūtė laimėjo pirmą vietą B grupėje ir yra A grupės finalistė.

Hamiltono Kovas savo dešimtmetį atšvęs žaidynėm ir pobūviu Royal Connaught viešbutyje gegužės 2-3 dienomis.

Remkime Lietuvos Nepriklausomybės Talką per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą.